

הסופרים מוישה גוטמן
ויאיר וינשטוק מגישים:

להאזת בחדרת

אני משמח את שלך

אתה משמח את שלי

עדויות מפעימות על ישועות אישיות ונחת מהילדים
להם זכו המאמצים ילד בקרן ההסעות

ואין אתה יודע.

ואין אתה יודע אם סיפור הישועה הוא סיפורו של עוז בן העשר שאביו ואימו ההרצלייניים אינם שומרי תורה ומצוות וטוב להם עם ההווי הישראלי ובסדר להם עם החינוך הישראלי, עד לרגע ההזוי שבו חוזר עוז מבית הספר בסוף-שנה ובידו תנ"ך ריק (!) כי ככה החליטה הנהלת בית הספר לציין את סוף השנה, בלי 'הדתה' ובלי הטפה, מה שמקפיץ שריר של בהלה בלב הוריו, והם לראשונה בחייהם מדברים על העגלה המטופשת וההזויה שפעם היתה רק סתם ריקה, והיום היא מלאה בשטויות מסוכנות ובגנבה פרוגרסיבית, והם באמת מפחדים ממה שמכניסים לילד שלהם לראש בבית הספר, ומתחילים לבדוק בשקט ולא ברצינות איפה בסביבה יש בית ספר דתי, "רק בשביל המסורת, ככה", ומגלים במהלך הבדיקות שיש בית ספר דתי שמוכן לקבל את עוז בשמחה, אבל בית הספר הזה אינו שוכן במרחק הליכה מהבית, ועוז יצטרך לנסוע אליו בבקרים ולנסוע ממנו בסוף ימי הלימודים, והם מהססים ההורים ומתלבטים וקצת מתווכחים, ושוב מתלבטים בימים ומהססים בלילות, ושוב לא יודעים מה להחליט, עד שהם מחליטים כי אם הנושא של ההסעה יהיה מאורגן וגם ממומן, עוז יעבור בשנת הלימודים הבאה לבית ספר דתי שבו ילמד בכמה ימים נברא העולם, מה הן עשרת הדברות, מהי תורת ישראל ומה ההבדל בין מצוות עשה שהזמן גרמא למצוות עשה שלא הזמן גרמא.

עשה שהזמן גרמא למצוות עשה שלא הזמן גרמא.

וזוהו סיפור ישועה מהדהד.

כי לדורות הוא מהדהד. ישועתו של עוז וישועתם של הוריו וישועת הדורות הבאים. כי עוז בן העשר יקבל חינוך יהודי שיחבר אותו לשרשרת הדורות ויצית בנשמתו את שלשלת האורות וכל ציר חייו עומד להשתנות לטובה ולברכה. או שמא סיפור הישועה הוא סיפורם של אותם הורים מבני ברק או ירושלים שהתייאשו עמוק בתוך הלב מכל הנושא של השידוכים והתהלכו בחיידקים טורפים של האשמה עצמית ועם תשעה קבי דכרית עצובה שמועכת את הנשמה ולא נותנת לחשוב על כלום חוץ מאשר על הילדים המעוכבים שלהם, ועצובים הם על הילדים, וכועסים הם על השדכנים, או במקרה אחר כועסים הם על הרופאים, או במקרה אחר ושונה כועסים הם על היועצים ועל המטפלים, כל מקרה עם האשמים הספציפיים שלו -

עד שגילו העצובים והכועסים, המחכים והמצפים, הנואשים והמיואשים, המאמינים והמקווים, החזקים והחלשים, השותקים והמדברים, את האור של 'קרן ההסעות'. ומשגילו את האור ממתין להם בקרן זוית של מנהרת חשכות, עטו עליו בעט, וחתמו, ומימנו את הסעתו של עוז לבית הספר הדתי.

ועוז - ילד טוב הרצליה, בלי לדעת דבר וחציו עליהם ועל צרתם - סידר להם את ההבטחה של הנחת קומפלט, ככה שהישועה המיוחלת התגלגלה במפתיע עד לפתח הבית שלהם, ודפקה על הדלת, ונקשה בחלון, ובתוך כמה שבועות נשברו צלחות ועודכנו בשורות וצעקו כולם 'מזל טוב! מזל טוב!' ונמחו דמעות של אושר ונחנקו פרצי בכי של התרגשות ונהרו פני יהודים בנהרה של התרוממות הרוח לקבל את מנות הנחת המובטחת.

אינך יודע איזו ישועה גדולה מבין הישועות. עוז ישועתי, או ישועת הקמת בתים נוספים בישראל, ואולי ישועת היפקדות בדבר ישועה ורחמים, ושמא ישועת השבת השלום אל הבית לפני שהמזבח ידמע, אך יודע הנך שאין עליך למדוד או להשוות ישועות, כי גם זאת ישועה וגם זאת ישועה, ובת קול מנהמת כיונה ואומרת: צדיקים גוזרים והקב"ה מקיים. שרי התורה, אשר מילותיהם היקרות נשקלות בכפות מאזני יהלומים, בירכו: 'נחת תמורת נחת'. אתם תגרמו שתהיה לאבינו שבשמיים נחת מילדיו התועים, ובמידה כנגד מידה יגמול לכם הבורא כגמולכם הטוב בנחת מילדיכם. מה עוד יש לדבר. יש רק לספר.

לספר על אנשים נאמנים שסיפרו על עצמם בדמעות: 'בדידי הוי עובדא, וזה באמת עובד'. לספר על יהודים שפתחו את שערי הנחת לילדים שאינם מכירים, מכוח אותה ערבות הדדית של כל ישראל ערבים זה לזה, ובתמורה פתחו להם בשמיים את שערי הנחת שלהם.

בברכת רק נחת

מוישה גוטמן

יש גל ויש גלגל

אתה רואה אותם ברחוב, ילדים שבוודאי יכלו את הקיץ הקרוב בשפת הים, ירכבו על הגלים וישתכשכו במים.

אבל בנשמתם יהיה יובש נורא. צחיחות של מדבר סהרה. נשמתם תצרח ללא קול "גם אני רוצה מים". אילו היו לנו אוזניים היינו מזדעזעים מן הבכיות האילמות של הנשמות האומללות האלו.

ואתה רואה גם את הילדים האחרים, שהמראה שלהם מוכיח שהם לא נולדו בבית של אברך כולל, וגם לא במשפחה חרדית תקנית, אבל פניהם מקרינות אור. הם משתכשכים לא רק בקיץ הקרוב אלא בכל יום ויום במים, ואין מים אלא תורה.

מה מבדיל בין אלו לאלו?

לואורי עמדה זכות אבות, זכות הדמעות שסבתו הזילה מול נרות שבת כאשר התפללה על בנים מאירים בתורה ובמעשים טובים. אם לא על בניה שלה פעלה, הרי על הדור הבא או זה שאחריו.

ולואורי עמדה זכותה של קרן ההסעות, הוא נוסע מדי יום בהסעה אל תלמוד התורה, ומקבל חינוך טהור, ובולע בצימאון את דברי התורה.

ואילו לחברו גל, אין (בינתיים) את הזכות הזאת ולכן הוא רק יכול לראות את אורי נוסע למקום אחד בעוד הוא מגיע למקום אחר ובקיץ הוא יעלה על מזרן ים מתנפח וישעט על הגל.

אבל בידינו הדבר, אם נושיט לגל את הגלגל ונדאג לו לעלות על הרכב הנכון, גם הוא יזכה לצאת מאפלה לאורה, וחייו יתמלאו בתורה ובתוכן וכל חייו ייראו אחרת.

גדולי ישראל שליט"א מבקשים מכל יהודי שעולמם של אחיו יקר ללבו, לקחת חלק בפעילות ההצלה הזאת, להושיט גלגל הצלה לאלפי ילדים שעדיין לא זכו, ובעזרת השם גם הם יזכו לעלות על הגל ולהגיע לחוף מבטחים.

בחוברת זו מובאים 5 סיפורים אמיתיים שעברו תהליך קפדני של טשטוש כל סימן מזהה. המבנה המשותף שלהם הוא אחד. כולם נושעו בזכות "קרן ההסעות" שיותר מאשר התורם נתן לקרן, היא נתנה לו כאשר חילצה אותו מצרה לרווחה ומיגון לשמחה.

**היו שותפים והחזיקו בגלגל בכל כוחכם
יאיר וינשטוק**

גם אתם זכיתם לנחת וישועה ע"י קרן ההסעות? שתפו אותנו! | פקס - 03-8004455 | nahat@kerenh.org.il

שְׁתֵּי נֶחֱתוֹת

משה גוטמן

פרק ראשון

"אין לי זמן עכשיו לפלסוף"

מכונת הכביסה סיימה את סיבובי הסחיטה והנמיכה את שאוניה. מגדל הכלים הבלתי מודחים בכיור הבשרי לא הונמך. מחכים לי הכלים בזוהמתם. ערמות הכבסים הממתנים לגיהוץ דחוף המתנינו על ספת הסלון בסבלנות לשובה של בכורתי בת השמונה עשרה מעוד ערב גיבוש בסמינר. הקטנים שבחבורה הצטוו נכבדות לא לצאת ממיטותיהם מכל סיבה שרק לא תצוץ. מאוחר. די. לישון ומיד.

ואני לבכות, רציתי.

רק לבכות.

שוב שוחחתי איתו בטלפון. אם אפשר לקרוא לזה שיחה. הוא צלצל, נחמיה, ושאל אם אני יכולה לשלוח לו כסף. ככה בקצרה ובתמציתיות. "אימא, זה נחמיה. תגידי רגע, תוכלי לשלוח לי כסף? נגמר לי כל הכסף. הבן של שטיינר מגיע היום הביתה, אמרתי לו שמחר בבוקר יעבור דרך הבית שלנו לקחת חבילה".

"מה שלומך חמילה?", שאלתי נוכח מטח המילים הירויות לעברי.

"הכול בסדר, אימא. אין לי זמן, יש פה תור ארוך לטלפון. תדאגי לארגן לו את הכסף. טוב? שלוש-מאות שקל אני צריך".

"שלוש-מאות?", כמעט הצטווחתי, "איך? על מה?"

הוא אוכל את הכספים לארוחת בוקר? לפני שבוע שלחתי לו מאתיים שקלים. לפני שבועיים גם מאתיים, לפי בקשתו, שלא לומר דרישתו. עכשיו הוא מבקש שלוש-מאות. אני אימא בישראל, לא כספומט מאובן בקיר. לאן, ריבונו של עולם הולך כל הכסף הזה, ולאן הלך, אבא שבשמיים, הילד היקר שלי שאני כבר לא מכירה אותו. לא אותו, לא את קולו, ולא את מילותיו. קול זר דובר מתוך גרונו המתבגר.

"כן", נאנח כאילו אני הבעיה ולא הוא, "יש לי חובות לחברים".

"חובות? שלוש-מאות שקל חובות?", לא הרפיתי, "אתה מחתן ילדים ולא סיפרת לנו?", ניסיתי להקליל את הלב שלי שהכביד בתנועות הפוכה ודווקנית. לאחרונה מצא לו אמתלה יפה וערמומית לבקשת הכספים מאיתנו הוריו. יש לו חובות. כן, באמת צריך לפרוע חובות, בהחלט, אבל

ממה יש לו חובות לבחור ישיבה בן חמש עשרה החי בתנאי פנימייה ואינו חסר בעולמו דבר.

"אימא, אני ממהר, אין לי זמן עכשיו לפלסוף. שטיינר יבוא מחר בסביבות שבע, לפני שאת יוצאת לעבודה. טוב, יש פה תור ממש ארוך, אימא. אז כל טוב", וניתק ללא המתנה לתגובתי.

אין לו זמן לפלסוף. מי יצרח באוזניו שאספקת הסברים הגיוניים על דרישותיו הכספיות הטרויות אינה כלולה בשום תחום מתחומי הפילוסופיה.

פרק שני

דמעות על האלבומים

לפעמים, לפני הצהריים ביום החופשי שלי כשהבית ריק, אני נתלשת מכל מטלות הבית הדחופות, ניגשת לארון בחדר הילדים ומורידה את סלסלת האלבומים. אני מתיישבת על קצה מזרון מיטת הבנים המשולשת, מדפדת באלבומים דף אחרי דף, מחפשת את חמילה ועוברת בשקיקה על התמונות שבהן הוא ניבט לעברי. תמונה אחרי תמונה אני עוברת, מתעלמת ממחוגי השעון הדוחקים. מביטה על המלאך הקסום הזה. על התינוק הצרחן שנלכד בעין העדשה מקמץ אגרופי צריחה, על תלתלי הזהב שפיארו מאוחר יותר את גומות החן הצחקניות. על אושר החיים שהיה שפוך על פניו בכל גיל כמו אבקת סוכר נדיבה. חמילה הפיץ אור סביבו לא רק בגלל שהוא הבן שלי ואני אימא שלו. הוא היה מהתינוקות הטובים האלו שממעטים לבכות או לצרוח ומרבים לחייך ולשמוח. מהזאטוטים האלה שקולטים מהר ותופסים מיד ונעשים כמעט חברים לדעה של אבא ואימא שלהם. מהפעוטות הללו שאוהבים לצחוק בקול ולשעוט קדימה את החיים ואליהם. מהילדים הנפלאים שנעים מאוד להיות אימא שלהם. כן, אני אימא שלו, נעים מאוד.

את הכישרונות הוא קיבל גם מאבא שלו. מגיד השיעור המוערך שעובר במהלך היום משיעור לשיעור ואם רק היו לו יותר שעות ביממה הוא היה יכול להיענות בשמחה לעוד בקשות למסירות שיעור שמופנות אליו, וגם מאימא שלו. מחנכת דגולה שכמותי, המעמידה כיתות שלמות על הרגליים במתמטיקה ובאלגברה, בדקדוק ובהבעה, וגם ביראת שמיים ובהליכות חיים, אם להודות על האמת הצנועה והפשטנית.

חמילה היה מתנה. ילד שאותו מסמנים לבחירה בקטלוג הדמויני שבו מזמינים ילדים. כל ילדי הגן אהבו אותו, בדיוק כמו שכל ילדי כיתותיו בתלמוד התורה חיפשו את קרבתו. מסמר החבורה, תמיד במרכז העניינים, אבל בלי חוד בקצה. בנועם. אף פעם לא מתנשא ומעולם לא מעליב. טוב עין וטוב לב שיודע לנצל את כישרונותיו ללימוד ולריבוי הידע.

ידיי אוחזות את האלבומים ועיניי עוברות על התמונות שלו על ציר הגיל, בניסיון נואש ללכוד את הרגע. לתפוס אותו כבר. את הרגע המאוחר ההוא שבו נסדק מעטה ההגנה שלו ורוח שורקנית החלה מנשבת בעד החריץ. הרגע שאילו הייתי מודעת לו בהתהוותו, הייתי נמצאת שם, לביאה חמושה באהבת אם, כדי לאטום מיד את הסדק, בעודו זעיר ואָטִים.

ואולי אין רגע כזה, אולי אין רגע אחד דרמטי ומהדהד שבו ספינת הבן השלווה מתנתקת מהעוגן היציב והטוב ונסחפת לסערת הים ומוטחת אל נחשוליו, אני מהרהרת לי בשקט כאוב, כשאני מגיעה לתמונות ברהמצוה של חמ"לה. עלם חמודות כפשוטו. בחור קורן שדיוקנו מאיר את התמונה.

הנה הוא בשולחן הכבוד, מקבל בחן כובש את פני המברכים, הכריזמה שלו ניתנת עליהם, לימינו יושב הרב הנערץ שלנו, מחייך ושרוי בטוב, לשמאלו בעלי, אב גאה חגיגי ונגרש, ובצדדים שני הסבים המאושרים. באמת מאושרים, לא מתאמצים להיראות כאלה בגלל שצריך ומחמת המעמד. לא דוחקים בעצמם לשמוח בכוח וכאילו. טבעית היא שמחתם. חמ"לה סיים בבר-המצוה שלו את כל מסכת בבא בתרא, המסכת עם הכי הרבה דפים בש"ס. מאה שבעים וחמישה דפים. שמחת התורה גלשה ונשפכה על כל הסובבים.

והנה עוד תמונות, באיזו יציבה זקופה הוא עומד ואומר את הדרשה. כולם מרותקים ולא רק מחמת הנימוס. אפשר לראות בתמונה איך הרב שלנו, תלמיד חכם מופלג בעשור השמיני לחייו, מתמוגג מהדרשה בעיניים בורקות וגבות מקושתות.

זה ילד של פעם בחיים, הייתי אומרת לבעלי כששאר הילדים לא נמצאו בטווח האזנה, ולא שלאחים ולאחיות שלו חסר משהו, ברוך השם. כולם מוכשרים ומוצלחים, אהובים ומקובלים. אבל לחמ"לה היה גם את הניצוץ, ניצוץ החיים, דחף ההסתערות עליהם. ידענו שהוא יהיה ראש ישיבה או רב דגול או מרביץ תורה ואולי ראש רשת כוללים. הוא יהיה משהו, זה היה בטוח. ההילה עטפה אותו.

אחרי סריקת תמונות ברהמצוה אני מחזירה את סלסלת האלבומים למקומה הגבוה ומטשטשת עקבות. באי הבית

שישבו ממקומות לימודיהם אינם צריכים לדעת שאימא רוכנת מעל האלבומים וזולגת דמעות, מתגעגעת אל הילד שהיה לה, מבקשת בכל מאודה לפצח את התעלומה מבעד לתמונותיו כשעוד היה כל כולו איתנו. להחזיר אותו לקדמותו.

בשנתו הראשונה בישיבה, פרח הילד ולבלב. הלימודים עלו יפה והמריאו אותו לפסגות, ההתנהגות הנפלאה קישטה את השקדנות. הצוות החינוכי היה מרוצה ומעלה. בעלי אהב לנסוע לאסיפות ההורים כדי לגרוף את פרחי הנחת השפוכים סביבו, ולא אחת היה חומל על אבות אחרים שיצאו מחדר מגיד השיעור בפנים נפולות ובצעדים כבדים. "צריך להודות לקדוש ברוך הוא", הזכרנו זה לזו וזו לזה, "זה לא מובן מאליו. יש הורים שאוכלים מרורים עם ילדיהם וגורסים שיניהם בחצץ עם כורכר. הדור של היום הוא לא דור פשוט. צריך להודות ולהתפלל".

הודינו להשם בתשבחות על העבר, וביקשנו בתפילות על העתיד.

אולי לא מספיק ביקשנו.

אולי לא מספיק הודינו.

מתי זה מספיק? אף פעם זה לא מספיק. אין אנחנו מספיקים להודות.

אולי שאננות אחזה בנו.

בשנה השנייה בישיבה, עם בוא החורף אחרי החגים, התחילו החריקות ובאו הצרימות. תחילה קלילות היו וצננויות קדים. חמ"לה החליף את החברותות שלו בתחלופה מתמדת. התחלופה נומקה היטב. ההוא לא רוצה ללמוד, הסביר חמ"לה, והאחר מדי שתקן, ופלוגי מתעכב יותר מדי על זוטות וקטנות ואלמוני רץ מהר מדי. קורה שבחור מחליף חברותא, הרגיע אותי בעלי, אדרבה, זה אפילו מראה שהוא יודע מה הוא רוצה ולא מוכן לשרוף את הסדרים עם מישהו שלא מתאים לו. רציתי להירגע עם כוס תה קמומיל בדבש של ערב ודברי ההרגעה של אבי הילד, אבל הלב שלי, לב של אימא ומוח של מחנכת עם ניסיון חיים מול נערות בגיל העשרה, אותנו לי שהבחור המתוק שלנו נקלע

למערכולת סחף והחלפת החברות היא רק סימפטום. גמעי את תה הקמומיל בשתי גמיעות, מחוסר סבלנות, ולא נרגעתי.

אם הוא נתקל ברוח סערה, החלטתי, אהיה אני השמש המחממת. המגוננת. זו שתיתן לו יד בוטחת איתנה שאיתה ובכוחה יעבור את גשר החבלים המתנועע מעל הנהר, עד הגעתו בטח אל החוף בגדה השנייה, מחוזק יותר. אין כמו יד של אימא. כל העולם גשר קר מאוד והעיקר לאחוז ביד אימהית.

הרעפתי עליו חיבה יתרה ומופגנת. שלחתי לישיבה חבילות מושקעות יותר, עמוסות במיני מאפה ביתיים, בפניוקי מתיקה, ובמכתבים מחמיאים. בבואו לשבתות חופשה הרעפתי עליו תשעת קבי הערכה וכיסיתי אותו במוטת הערצה. לא שהייתה בעיה מזגדרת בהתנהלותו, עדיין לא, אבל הלב שלי לא רצה להירגע למרות הפצרותי הנואשות ופקודותי עליו שירגיע. הלב נותר עומד על המשמר. ולא בישר טובות.

ביקשתי מבעלי שיפקח עין בוחנת, שילמד איתו בשבתות החופשה ויתפעל מידעיותו, שידבר עם הצוות בישיבה מאחורי גבו ויבקש מהם לעודדו בדרך המעילה מעלה. אולי התעייף הילד ונדרשת דחיפת מוטיבציה קטנה, מחמאה מלטפת מראש הישיבה, שיחת עידוד מהמשגיח, קידום לתפקיד כלשהו בעל חשיבות בין חברי השיעור. בעלי חשב, וגם אמר, שאני היסטורית ופשוט ממירה את הגעגועים הטבעיים שלי לילד ברגשנות טיפוסית של דאגה מיותרת. כדי להשביע את רצוני ולהרגיע את רוחי, פעל בעלי למענו של חמ"ל ושוחח בשבילו עם אנשי הצוות. יחד הקפנו אותו במעטפת מעודדת מכל הכיוונים. לשמור, להגן ולגונן.

אחרי חנוכה סיפר חמ"ל לבעלי לפי תומו שבכל סדר בוקר הוא יושב לבד בלי חברותא, ארבע שעות רצופות, כי כמעט אין בשיעור שלו משהו נורמלי ללמוד איתו ואם יש כן משהו נורמלי אזי ההוא, הנורמלי הראשון והיחיד, מסרב לעזוב את החברותא שלו לטובת חמ"ל בננו המוכשר, כך שעדיף לו ללמוד לבד, הסביר. בעלי נדאג. לראשונה נדבק בדאגתי. לא טוב היות

הבחור לבדו סדר שלם, יום אחרי יום. בעלי בא שוב בדברים עם מגיד השיעור שהצהיר כי הוא מודע גם מודע לנושא והבטיח להגביר את מעורבותו בהסדרת פתרון. אחרי יומיים של ניסיונות הרים מגיד השיעור ידיים מיואשות. "הבן שלכם, רב ברוך, שיהיה בריא, מוכשר מאוד, שעל זה ספציפית אין חולק, והוא פוסל את כל החברותות שהצעתי לו. אחד טיפש ואחד גולם והשלישי סתם בטלן. הוא התעקש על משהו מסוים, אבל ההוא, המסוים, מרוצה מהחברותא הנוכחי שלו ולא מוכן לעזוב אותו, ובצדק".

חמ"ל נעשה קצר רוח בשיחות הטלפוניות וביקש להפסיק לקרוא לו חמ"ל. הוא כבר לא ילדון, הסביר בקצרה, יש לו שם שניתן לו בברית, ולא צריך לקרוא לו בשם חיבה. אולי לא צריך בכלל חיבה. לא פירט ולא ידעתי.

ביקוריו בבית נעשו תכופים והפכו מתארכים. במקום לבקר בבית פעם בחודש כי "בישיבה מאוד מתעלים בשבת", החל בא בשבתות לסירוגין. ולפעמים גם שבת אחרי שבת, "קצת להתאזרר מהבלגן של הישיבה". במקום להגיע ביום שישי אחרי הצהריים כי "חבל להפסיד את סדר הלימוד של יום שישי", החל פוקד את הבית כבר בליל שישי, כדי "לעשות גשר, אם אני כבר בא", ועוזב לפני הצהריים של יום ראשון במקום להזדרז ולשוב במוצאי שבת, כפי שהקפיד בשנת הלימודים הראשונה.

מתעכב היה בבית עיכובים סתמיים, מושך את הזמן ללא סיבה. גם שהותו בבית החליפה צורה ולבשה צורה חדשה שלא צורה לה. חדל לשבת ליד ספרי הלימוד שכה אהב. בשבתות עצמן הרבה לישון והעדיף להתפלל בבתי כנסת שטיבלאיים מרובי מניינים מאשר בבית הכנסת הקבוע שלנו; ולפני ואחרי השבתות, נגן זעיר ומסתורי הפך לבן לווייתו הקבוע. כל הזמן התהלך בין חדרי הבית עם האוזניות תחובות באפרסות אוזניו, כמו היה קשקש בתפוצות, משוטט כמרחף בעולם אחר. לא ידענו מה הוא שומע ולמי הוא מקשיב ומדוע הוא מסתובב הלך ושוב באין מטרה, כמחפש תעסוקה לריפוי. פותח ארונות וסוגרן, מושך מגירות ודוחפן, ניגש למקרר, נובר ובורר, ומכין לעצמו ארוחות בין הארוחות.

מתעניין הוא פתאום בחדשות אקטואליה וחי אותן, עוקב, דרוך, מתמכר לעדכונים. כשהנגן לא פעיל באוזניו, הוא צמוד לטלפון, מאזין לקווי חדשות מן הגורן ומן היקב. מעולם לא הוצרכנו לחסום את הטלפון הביתי לקווי חדשות כי לא היה להם ביקוש אצלנו בבית. התחלנו לשקול חסימה. מצד שני, חששנו מה החסימה תגרום לו לעשות במציאת החלופות.

כי אנו ההורים מהלכים סביבו ולצידו כיחפים דורכים על שברי זכויות. מפחדים להעיר כדי לא להחמיר את המצב. כן, כבר הבינונו והפנימונו שהמצב אינו מרגין בעליל. בישיבה עדכנונו בשפל קול כי "המצב באמת לא כל כך טוב לאחרונה", ומישהו בצוות חיפש את בעלי בטלפון וכשמצאו דיבר עמו בדאגה גוברת על 'שיחות המרדה' שהבן-יקיר המוכשר שלנו מנהל נגד מגיד השיעור, במסגרת מסע הסברה פרטי שבו הוא מסביר כי מגיד השיעור אינו מתאים לתפקידו, לטענתו ולטעמו.

איש הצוות ביקש מבעלי למתן את ההמרדה, כי היא מתקרבת אל הגבול שאת חצייתו לא יהיה ניתן להכיל. בעלי ניסה לדבר עם נחמיה על הנושא בעדינות המתבקשת והמתחשבת, אבל נחמיה ציין בתגובה פראית למדי שאם מגיד השיעור אינו מוכן להתמודד עם ביקורת נכונה, זאת רק עוד ראיה מוחצת שהוא אינו בוגר ואינו בשל וממילא אינו מתאים לתפקידו.

ניסינו להציע כי נשכור אברך תלמיד חכם, עילוי בעילויים, בוגר ובשל ומתאים לתפקידו, שילמד איתו בלימוד עצמאי ומקדם, לימוד תואם כישרונות והולם כישורים. אבל נחמיה הדף את הרעיון בבזז מאופק למדי אך לא לגמרי, ואמר שהכול בסדר והוא מסתדר לבד. לבד הוא מסתדר. ולבד הוא מסתגר בכל סדרי הלימוד, מתברר. כי אכן וכן, גם בסדר שני כבר אין לו חברותא. כל היום, למעט סדר שלישי בערב, הוא יושב לבד, מעביר שעות על גבי שעות בינו לבינו, כי אין מישהו ברמה שלו בכל השיעור.

פחדנו עליו ופחדנו על רפאל הצעיר ממנו רק בשנתיים ובשנה הבאה הולך בעזרת השם לישיבה גם הוא. רפאל הוא פרח של ילד. פרח עדין רכיך וטוב. מוכשר מאוד אך ביישן ושברירי. תדיר נשא עיניים מעריצות אל אחיו הגדול, מודל חיקוי יציב לשאוב ממנו חוסן ולגזור ממנו דוגמא נאותה.

חריף תפיסה הוא רפאל. עובדה, שכשהוא שאל אותי בגילוי לב מה עובר על נחמיה אחיו, לא עזרה ההיתממות שלי.

"מה קרה לו בישיבה?", תבע הבן לדעת.

"אולי קצת קשה לו", נכנעתי.

"אז למה אתם לא עוזרים לו?", הקשה עליי.

"אנחנו עוזרים, פולקָה. אנחנו עוזרים בכל מה שאפשר."

"אז למה זה לא עוזר?"

נאנחתי. שאלה טובה. ותשובה אין לי. נדרשת התחמקות. "אני לא אמורה לדבר איתך על אחיך, ולא עם אחיך עליך, פולי. הורים אינם מדברים עם ילד אחד על הילד האחר, אלא אם מדובר במסיבת הפתעה ליום הולדת של הילד האחר". נשמעתי לעצמי על הקתדרה בכיתה ולא אימא מכילה ותומכת.

"נכון, אימא, אבל זה לא עוזר לו מה שאתם עוזרים לו. הוא נהיה עצבני כל הזמן. הוא צועק עלי ועל דבור'לה ואפילו על חייקוש ועל שימי הקטנים. יש לו משבר רציני. אני בכלל לא אוהב שהוא בא הביתה".

אוי לי ואבוי לי. את אשר יגורתי בא אלינו הביתה. האח הבכור הפך למרדן רשמי בעיני אחיו הצעירים. האח שצועק. האח שמרים את הקול. האח שמשנתה מול העיניים. האח שמתכווצים כשהוא נוכח בבית. "אדבר איתו", הבטחתי לאחיו הצעיר והמודאג. "זה לא יעזור", התמרמר בכאבו. כָּאֲבֵנו. "כי?"

"כי אבא ואת תמיד אומרים לנו שאם אדם לא רוצה לעזור לעצמו, אין מישהו בעולם שיכול לעזור לו". חריף תפיסה הוא פולי. חריפותו תופסת עכשיו את הנים הכי פנימי בליבי, ומסובבת את הנים, וצובטת אותו. עד בכי צובטת אותו. לבכות רוצה אני.

לבכות אחרי בני המתערבל. ללטף את משבריו ולהשקיע את גליו. להיות לו לעוגן. נעמדת אני אצל הכיור והכלים. שוטפת, מסבנת, משפשפת, מדיחה, מייבשת. שלוש-מאות שקלים הוא רוצה למחר בבוקר. חובות יש לו. שיגעון חדש. חובות. מה עם חובת האדם בעולמו. מה עם חובת היהודי בחייו. מאיפה אגייס בשבילו שלוש-מאות שקל מהלילה לבוקר?! מגייסת כספים נהייתי?! ברוך תיכף יחזור מאושר מהשיעורים ומלא קורת רוח מעמל התורה, וישמע ויתפלץ, ויכָּה, וקורת רוחו תדעך ושמחת רוחו תימוג. אנו מחשבים בדקדקנות של אחריות כל הוצאה כספית. חוסכים, ואומדים, ובודקים, ושוקלים, ומוודאים, למען נוכל להחזיק בית של תורה נטול חובות. הכסף אינו גדל אצלנו על הקרמיקות. אנחנו עובדים עליו קשה, ברוך ואני.

חובות יש לו. ממה? איך? על מה יוצא הכסף היקר שלנו?! חובות יש לו. גם כן.

פרק שלישי

טלפון באמצע הלילה

המטפל המקצועי שאליו שלחנו אותו, היה מהטובים בתחום. ההמלצות עליו היו טובות ואמינות. ושכרו גבוה בהתאמה. לא הייתה ברירה. הצלת הילד קודמת לכל חישוב כלכלי. פעמיים, שתי פגישות, לא יותר, הספיקו

לנחמיה כדי להחליט שהמטפל אינו מקצועי מספיק ושאין להחליט עליו. הוא מחרטט אותי וחושב שאני לא קולט שהוא חרטטן מקצועי. מזהה חרטטנים נולד בישראל, נחמיה שמו, וחמש עשרה גילו.

ניסינו אצל יועץ אחר, גם הוא בכיר ומנוסה, וגם הוא גובה את שווי בדמים. ארבע פגישות הלכו טוב. ראינו שביבים של אור מנצנצים קלושות במרחק אופק המנהרה החשוכה. גם המשגיח אמר - ודי התאמץ לומר, לפי גוון קולו המהסס - שישנו בהחלט שינוי חיובי שיכול לסמל הרבה, אם זאת תהיה המגמה גם בהמשך. לקראת הפגישה החמישית עם היועץ, החליט נחמיה שאין לו "כוח להתליך". כל השכנועים לא הועילו וכל ההפצרות שבו ריקן מלפניו.

הצוות זימן את בעלי, אבי הנער, לשיחת אזהרה דיפלומטית. "עם כל הכבוד, ואתם יודעים שיש לנו הרבה הערכה אליכם וגם אל בני הבית שעושים עבודת קודש במלאכת החינוך, תסכימו איתנו, ואולי דווקא בגלל שאתם גם עוסקים בחינוך, תסכימו איתנו שישנם קווים אדומים שאסור לנו להתעלם מהם, זה עניין של אחריות ליתר בחורי הישיבה", ציטט לי בעלי בשעת חצות מאוחרת את הגחלים שחתה המשגיח על ראשו. הוא הסכים עם מוצא פי המשגיח והבטיח לדבר עם נחמיה.

המשגיח הנהן כמסכים, אך נטע באבי הנער עיניים חומלות. "ראיתי בעיניים שלו שהוא מרחם עליי כי הוא יודע מניסיונו שהדרך היא חד-סטרית, כשבחור צעיר טועם את הרחוב, זה אסון כמעט חסר תקנה. הרחוב של היום, כל בָּאָיו לא ישובו. וחמילה טעם את הרחוב. יש לו חברים שהם לא מהישיבה. הוא טעם את הרחוב", קָאָב מולי אביו של טועם הרחוב שלנו. בכיתי בכי של אֵם שרואה את בנה אהובה, מחמד לבה ומחמל עיניה, מזיק לעצמו בנזק חשוד מרפא, וידה הארוכה קצרה מהושיע. אם אין האדם רוצה לעזור לעצמו, אין אפשרות לעזור לו. גם פולי יודע את זה. נחמיה הספיק לשכוח? או שלא אכפת לו.

הטלפון צלצל. שעת ליל מאוחרת. הורים מתייסרים לתוך השקט.

ובדיוק משהו מצלצל. והרי כל צלצול מקפיץ את הבהלה לשמי השמיים. אולי זה הוא. ומי יודע איפה הוא עכשיו ומה יאמר ומה יבשר וכיצד ובאלו מילים ינפץ את משטח הקרח הדקיק והסדיק שעליו אנחנו צועדים, מתוחים מפני הבאות. בחור של רחוב, אמר המשגיח, בחור של רחוב. שלוש מילים. המשגיח אמר והדמיונות השחורים רצים ומצטיירים.

"זה היועץ", אומר בעלי המביט על הצג הרוטט. "עכשיו?"

שתיים עשרה ושלושת רבעי בתוך הלילה. מה נזכר בנו היועץ פתאום. "תרים לו, בבקשה", אני לוחשת, מבוטת מן הבאות. מטה אוזן לשמוע מה יועץ היועץ ומדוע נזכר בנו באישונו של ליל אם זה כמה חודשים שבננו אינו פוקד את קליניקתו.

"אני עובר עכשיו על הרשימות שלי, רַב ברוך", אני מצליחה לשמוע את קולו הבוטח מסתגן חרש מנקבי המכשיר האחוז ביד בעלי לתוך השקט שבמטבח, "ונתקלתי בתיק של נחמיה בנכם. מתנצל על השעה, אבל שיערתי שאינכם ישנים עדיין, ואם בכל זאת כן תישנו, אז הטלפון בוודאי יהיה מנותק". החמצתי פנים למשמע התירוץ המגומגם. מה רוצה האיש, מה? כמה הקדמות.

"מה עם נחמיה?", שאל.

"לא טוב", היה בעלי גלוי איתו.

"והוא לא רוצה לחזור להתליך? ניסיתם לדבר איתו עוד פעם? אולי אם עבר זמן, הוא כן רוצה לחזור להתליך ופשוט מחכה שאתם תפנו עליו. בגיל הזה, זה קורה לפעמים. הרבה פעמים זה כבר קרה. משחקי אגו מטופשים של גיל הבגרות. למה שלא תנסו לשאול אותו? מה יכול לקרות? מקסימום הוא יגיד שלא. ואם הוא יגיד שכן, הרווחנו".

"בטח שהרווחת אם הוא יגיד שכן, שש-מאות שקל לשעה", לחשתי בזעם בשביל הפרוטוקול הפרטי שלי ושל בעלי.

"עכשיו? באמצע הלילה?", עקץ בעלי בעדינות. צודק בהחלט.

היועץ חיך במבוכה. "מתנצל על השעה. תגיד, רַב ברוך, אם כבר מדברים".

"כן".

"מה עם 'קרן ההסעות', מה?"

"מה איתם?"

"תרמתם להם?"

"לא יצאתי ברור, אם תסלח לי".

"תסביר. מה לא ברור לך?"

"אתה יועץ רגשי או מתרים של 'קרן ההסעות' באמצע

הלילה?"

צחוק התגלגל מנקבי הטלפון. "אתה לא תאמין אם אספר לך, כמה סיפורי נחת אני אישית ראיתי כאן אצלי בקליניקה של אנשים שתרמו ל'קרן ההסעות'. סיפורים מבהילים על הרעיון ממש. אני לא מתפלא ולא מופתע, כי יש ברכה של גדולי הדור על 'נחת'. אין הפתעות. כוח התורה עובד פה חזק. תשמע סיפור שאני מכיר את בעל המעשה מהכולל של מרן הגאון האדיר הגרי"ג אדלשטיין זצוק"ל. אתה עוד תודה לי שצלצלתי אליך באמצע הלילה. אתה שומע?"

"שומע".

"סיפר שם אברך, שהשווער שלו קרוב משפחה של הגרי"ג אדלשטיין זצוק"ל ולכן בין האירוסים לחתונה הם נכנסו לקבל ברכה מהגרי"ג זצוק"ל, ובירכם בחום כמובן, ואז אמר להם שר התורה ביוזמתו, בלי בכלל שמישהו שאל או דיבר על זה:

"חוץ מברכה, אני רוצה לתת לכם גם עצה טובה, עצה טובה לנחת. מיד אחרי החתונה לתת הוראת קבע ל'קרן ההסעות'. זו עצה טובה".

אלו המילים שהוא אמר להם, אז לכן אני שואל אם חשבתם על הרעיון לתרום ל'קרן ההסעות' בשביל נחמיה שלכם היקר לליבי".

"נחשוב על זה, בעזרת השם", הבטיח בעלי, "לילה טוב ותודה רבה".

"איזה אנשים. אמצע הלילה", הפטרתי.

פרק רביעי

לא לאחד, בבקשה

הטלפון תפס אותי שלוש שניות אחרי שנכנסתי הביתה, מתנשפת מהמדרגות. יש מעלית בבניין אבל המחקר האחרון שפורסם במדור הבריאות קבע כי עלייה במדרגות במקום שימוש במעלית מפחיתה בארבעים אחוז את סכנת התמותה ממחלות לב. המספר המוצג לא היה מוכר.

"כן", עניתי מסדירה נשימה. שני הבחורים שלי, אוצרות חמד ושכיות חמדה, מגיעים מהשיבות לשבת ולבי מתרונן. השקיות העמוסות שבידיי שיקפו את המיית הלב העולה על גדותיו. בקישתי מחמילה שיקדים קצת אולי נצא לקנות לו חליפה חדשה אבל הוא ביקש לדחות את זה. "האווירה בימי שישי בישיבה היא אווירה של

לימוד עצמי חזק מאוד, אימא. החליפה החדשה תחכה בסבלנות, אם זה בסדר מצידך".

"אם זה בסדר? בוודאי שזה בסדר. העילוי שלי מעדיף את הלימוד על פני החליפה. אין יותר בסדר מבסדר. פולי שריין לעצמו את אבא ללימוד משותף בליל שבת אחרי הסעודה. יש לו למסור חבורה ביום ראשון והוא רוצה שאבא 'יפריך את כל מה שאני מתכנן'."

"להפריך?", שאלתי אותו בשיחת ליל אמש.

"כן, שלא יעשה לי הנחות. שיאתגר אותי חזק. אני רוצה להגיע מוכן כמו שצריך. אם יש סברה אחת לא נכונה, שאבא ירסק לי אותה".

שקלתי להזמין לשבת את מוטי החתן המתוק שלנו, הגברים יעשו לי כאן שבת שכולה תורה, ואני אתמוגג בדמעות אושר, אבל יש להם שבת ישיבה שמוקדשת כל כולה לסוגיית 'תגרי לוד' ואין על מה לדבר.

"בטח שהרווחת אם הוא יגיד שכן, שש-מאות שקל לשעה", לחשתי בזעם בשביל הפרוטוקול הפרטי שלי ושל בעלי.

תחושת 'שמחני כימות עיניתנו' פושטת בי. קלי שבשמיים, תודה לך. כמה דמעות דמענו, כמה עוגמות ענקנו, כמה כאבים כאבנו, ייסורי לב ונפש. לא קלה הייתה הדרך חזרה ולא קצרה כפי שרצינו וקיוונו, אבל היא הייתה גם הייתה, הדרך חזרה. נסללה ביגע וביזע. נכבשה צעד בצעד, צעדים כבדים וגם פחות, עליות ומורדות, עיקולים ופיתולים. למדנו על בשרינו כמה צריך להתפלל ולמדנו על נשמתנו כמה צריך להודות. טוב שיש על מה.

טוב להודות לה, להודות לה' על שיש טוב להודות עליו.

הטלפון עדיין צלצל. עקשן.

הנחתי את השקיות והתפניתי לענות.

"מדברים מ'קרן ההסעות', אנחנו רואים שיש לכם שתי הוראות קבע נפרדות שיוצאות מאותו חשבון בנק, הוראת קבע אחת מלפני שנתיים ורבע, ועוד הוראת קבע טרייה יחסית מלפני חצי שנה, ושתיהן יוצאות לכם מהחשבון בעשירי לחודש, אז עדיף שנאחד אותן להוראת קבע אחת".

"לא, לא. אל תאחדו אותן, אני מבקשת שלא תאחדו אותן", נזעקתי.
 "אבל למה? זאת סתם עמלה מיותרת, אם בין כה וכה הסכום הזה יוצא באותו יום מהחשבון".
 "אני מעדיפה שתי הוראות קבע נפרדות", התעקשתי.
 "כי?"

התיישבתי על הספה. "כי כל הוראת קבע היא על בן אחר שלי. זאת של השנתיים ורבע אנחנו נותנים לזכות הבן הגדול מביניהם. וזה ממש הציל אותנו, אתם יכולים לפרסם את זה בלי השם שלי כמוכן. קיבלנו בחור חדש. ראינו ממש ניסים של נחת. והבן השני, גם אצלו התחילו בעיות בישיבה, כל מיני בעיות חברתיות ודימוי עצמי קצת צולע, היינו מנוסים ומיד עשינו עוד הוראת קבע ל'קרן ההסעות', וכל הבעיות התפוגגו. פוף, כמו היו בועת סבון. אל תגעו לנו בבקשה בהוראות הקבע. זה הנשמות של הילדים שלנו. תשאירו אותן ככה. לכל אחד, ביטוח הנחת שפתחתו בשבילנו. ככה הן עובדות וככה הן טובות. הכי טובות, תודה".

הקרן שפרצה את החומה יאיר וינשטוק

פרק ראשון כישרונות

שתי בנות נפלאות נולדו לישיבה וברכה גנדלמן (בדוי). הבכורה - שרה - הפציעה לעולם בדיוק שנה לאחר החתונה, ביום הנישואין הראשון שלהם, הם הפכו להורים.
 לא היו מאושרים מהם. תינוקת חדשה עם כל קשת צבעי הוורוד וקולקציה מרהיבה שרק תינוקת בכורה זוכה לה. שרה'לה מצידה שיתפה פעולה והייתה תינוקת-פלא. חייכה בגיל חודש, מלמלה הברות ראשונות בהיותה בת ארבעה חודשים, ודיברה מילים חתוכות וברורות בהיותה בת שנה בלבד. היא הייתה חלומה של כל אמא וצולמה מכל זווית ופינה.
 בתיה נולדה כשרה'לה הייתה בת שנה וחצי ואמנם הייתה שונה לחלוטין מאחותה הגדולה בכל תחום שהוא. הראשונה חומה וזו ג'ינג'ית. הראשונה רגועה וחייכנית וזו ספירט בוער. ג'ינג'ית או לא ג'ינג'ית? ... הראשונה טיפוס קליל ונוח, וזו בכיינית ונוחה להתרגז ולכעוס. אבל מכנה משותף אחד היה לשתי האחיות התינוקות.
 הן היו חריפות מוח, ובעלות כישרונות

מגוונים שהלכו והתבררו ונחשפו ככל שגדלו. שרה'לה הייתה מלכת הגן והתלמידה הטובה ביותר בכיתה כבר מכיתה א'. ובתיה עוד האפילה עליה במהירות התפיסה שלה שהייתה 'מעבר למהירות האור' כפי שטענו הגננות והמורות. היא הבינה כל דבר מיד, ועוד כששמעה את המילים הראשונות של המשפט - כל משפט - כבר ידעה מה המשכו.
 עם הזמן התברר גם כי שרה'לה ניחנה במתנת שמיים: כישרון ציור מדהים. כבר בגיל 7 ציירה ברמה של ילדה בת 12 ולא פלא שנשלחה למורות פרטיות. היה ברור לכל ששרה'לה עוד תהיה ציירת מדופלמת.
 בתיה לעומתה לא יכולה לצייר אפילו שני קווים מקבילים ישרים, אבל היא ניחנה בכישרון מוזיקלי אדיר וככל שגדלה שלטה על יותר כלים. היא התחילה במפוחית פה והמשיכה בחליל, כינור אקורדיון וגיטרה. היא ניגנה אמנם רק בחוג המשפחה והחברות. אבל בני הזוג גנדלמן לא חדלו להודות להשם שהעניק להם מתנות יקרות כאלו.
 הם היו בטוחים שהבאים בתור יהיו גם הם מוכשרים כמו הראשונות.
 אז זהו, שלא.
 לקב"ה יש תכניות ואנו בני האנוש קרוצי חומר קצרים בדעה ולא מבינים הכל או לא מבינים כלום, בעצם.

פרק שני קושי בלימודים

המתנה השלישית שקבלו ההורים הגאים הייתה פקעת צווחנית במשקל 3.5 ק"ג.
 "זה בן" אמרה המיילדת בחיוך עייף ליוולדת לאחר לילה ארוך שנמתח ונמתח. "היה קשה אבל היה כדאי כל המאמץ. מה יש לך בבית?"
 "שתי בנות נפלאות", גם היוולדת הייתה תשושה וחלשה אבל החיוך התפרץ מאליו. ולא פלא, זיכרון שתי בנותיה אפופות הכישרונות - גרם לה לחייך בכל עת ובכל שעה. הבייבי ייבב מעט ונרדם עטוף בשמיכה לבנה לאחר כמה פעיות חלושות.
 שמונה ימים אחר כך...
 "וייקרא שמו בישראל..."
 "שמואל חיים" לחש האב מתוך הטלית.
 "שמואל חיים ב"ר ישעיהו זה הקטן גדול יהיה, כשם שנכנס".
 המון שמחה. בן ראשון לאחר שתי בנות. לאחר כמה שנים אפופות ורוד, החל הצבע התכול לומר את דברו. הילד בוכה בלילה, שן ראשונה בוקעת. דלקות אוזניים, צרחות עד לב השמים. 'הוא מחייך', 'הוא כבר זוחל', וניסיונות ראשונים לעמוד. וללכת.
 הוא רץ בכל רחבי הבית וצוחק ומאושר וחייכני. שמוליק

הקטן שצריך רק להמתין בסבלנות עד שהגיל יעשה את שלו והכישרונות המיוחדים שלו יפרצו ממנו כמו שפרצו משתי אחיותיו. שמוליק נכנס לפעוטון ולגנון ועולה לגן ומשם לחיידר. וכאן הכל נעצר. ההורים הרגילים בשירות ותשבחות מפי המורות של האחיות הגדולות, מקווים להמשך המזון מאליו. הרב'ה יאמר ששמוליק הוא פצצה של כישרונות. וערב אחד אכן נוחתת פצצה גרעינית. הירושימה. הרב'ה של שמוליק מתקשר. רב'ה אורי שוורץ, אדם עדין ונינוח. שייקה מחכה לשמוע: "שמוליק שלך הוא אלוף". אבל לא.

מכאן והלאה זו הייתה סאגה מתמשכת של מלמדים פרטיים, ותלונות בלתי פוסקות: "הילד לא מקשיב; הילד לא מרוכז; הילד לא משתף פעולה; הילד חולמני, הילד..."

הרב'ה מתקשה לדבר, בורר את מילותיו בקפידה. מתנסח בשיא העדינות. "ר' ישעיהו, לבן שלך יש קושי בלימודים".

פרק שלישי

מאבחים ואבחונים

"מה?!"

"קשה לי לומר את זה, אני יודע כמה זה כואב, אבל לצערי הוא לא מקשיב בכלל, שקוע כל הזמן בחלומות, הוא מרחף. כשאני מנסה להחזיר אותו לתלם הוא נועץ בי מבטים בעיניים חלולות. (הוא רצה לומר "בעיני עגל" כפי ששמע מהרב'ה שלו בחיידר לפני שנים רבות אבל היום זה לא פוליטיקלי קורקט). ישבתי אתו בהפסקה המון פעמים כדי להאכיל אותו בכפית את מה שלימדתי בשיעור את כל הכיתה בבת אחת. לצערי הוא לא קולט שום דבר".

"אני לא מאמין". ישעיהו היה חיוור כסיד. ברכה התקרבה כדי לשמוע ושייקה העמיד את הטלפון על מצב רמקול, כדי שגם היא תוכל לשמוע את הקטילה

המוחצת של המלמד של בנם. אבל היא לא דממה כמו בעלה והתפרצה לשיחה באימפולסיביות.

"אתה בטוח כמה שאתה אומר? כי בבית שמוליק מבין הכל. יש לנו שתי בנות מה-זה כישרונות".

"גברת גנדלמן, אני מחכה עם שיחת הטלפון הזאת כבר חודשיים" הרב'ה דיבר בעדינות ובכאב, "התייעצתי עם המנהל כמה פעמים מה לעשות. הבאנו בשקט מאבחן לחיידר, שיבדוק את הילד על חשבוננו, אולי אנחנו טועים. אולי לילד יש איזו בעיה רגשית או משהו דומה שמפריעה לו להקשיב ולהבין. המאבחן נתן לנו חוות דעת לא קלה. הוא טוען שהילד סובל מבעיה חמורה של קשב וריכוז אבל הוא גם צירף המון מילים לוועידות שהמשמעות שלהם היא אחת, הילד הוא כנראה לא בעל כשרון גדול".

"אבל בינוני הוא כן?" שאל האבא בחרדה. המלמד שתק שתי דקות ארוכות מנשוא ופוצעות נפש לפני שהעז לומר את המשפט הבא. "הבה ונקרא לילד בשמו, פעם קראו לזה 'ראש חלש מאוד'. היום ישנה מכבסת מילים ושמות לוועידים לא מובנים. תכל'ס, שמוליק לא קולט כלום ממה שאני מלמד בכיתה, אני יכול להסביר לו את החומר 10 פעמים רצופות והוא לא מבין מילה אחת".

שייקה היה מאובן מתדהמה. ברכה פרצה בבכי סוער. רב'ה שוורץ המליץ לקחת לשמוליק מורים פרטיים, ולהתחיל בסדרה של שיעורי עזר על בסיס יומי כדי לצמצם את הפער בין שמוליק לחבריו.

מכאן והלאה זו הייתה סאגה מתמשכת של מלמדים פרטיים, ותלונות בלתי פוסקות: "הילד לא מקשיב; הילד לא מרוכז; הילד לא משתף פעולה; הילד חולמני, הילד... הילד..."

לבם הגאה של שייקה וברכה נמחץ ונחמץ והתכווץ מרוב כאב. שמוליק היה ילד חלש-כישרונות עד אימה. המלמדים בחיידר התייחסו אליו כאל רהיט או עציץ ושבו את מידותיו הטובות ולב הזהב שלו. בשטח הלימודי לא הייתה להם מילה אחת טובה. במבחנים היה ברור ששמוליק ייכשל בתשעים עד מאה אחוז. אם ידע פעם תשובה אחת כהלכה היה זה במקרה או בדרך נס.

הם היו שבורים ורצוצים. מאיגרא רמה נפלו לבירא עמיקתא.

אבל הם לא הרימו ידיים ולא אמרו נואש. לקחו את שמוליק ממאבחן למאבחן וממטפל למטפל. ניסו עליו את כל התרופות לקשב וריכוז והתפלצו לראות כיצד אותן תרופות המחוללות ניסים אצל ילדים אחרים, נספגות בגופו של שמוליק כמו מים, ללא שום השפעה. אפס גמור. (רק לימים יתברר לשייקה כי שמוליק לא באמת בלע את התרופות. הוא למד להערים על אביו וללגום את המים בעוד את התרופה הוא ירק הצידה בחשאי).

אתם מבינים כבר ששמוליק שלא התברך בכישרונות מזהירים מצא את נחמתו באוכל ובזליחה. ולמרבה הצער הלך גופו והתכדרר ככל שזלל יותר.

הוא השמין בצורה איזומה, מה שגרם לו גם להתכער ולדימוי העצמי הנמוך ממילא - לרדת למפלס ים המלח. שייקה פזל אל בנו העומד ובוהה בספר התהילים כאילו היה כתוב בסינית עתיקה, ו...פוף, הבכי פרץ ממנו ללא שום התראה. הוא בכה את נשמתו.

כל הכאב שהיה אצור ואגור בלבו כמעט עשור שנים, התנקז החוצה מבעד לשתי עיניו שהפכו למעינות דמע ופיו שנפער ולא הצליח להיסגר מרוב בכי.

מעבר למחיצה, בעזרת הנשים עמדו האם ברכה ובנותיה והן שמעו את בכיו קורע הלבבות של הבעל והאב, ובן רגע הפכו גם הן לקלחת סוערת של בכי נוקב. הבכי שנקב את הקיר האטום.

"ריבונו של עולם, אי אפשר להמשיך ככה. אנא, תראה לי איזה כיוון. אם אתה רוצה שאעשה משהו פורץ דרך למען הנשמה האומללה הזאת, אנא! אני מוכן לעשות הכל".

הוא בכה והתפלל וביקש, וביקש והתפלל ובכה. ומעברה השני של המחיצה בכו אתו אשתו ושתי בנותיו.

רק שמוליק לא הזיל דמעה. בזמנים כאלו הוא היה נכנס לקונכייה ומתחפר בתוך עולם דמיוני שבו אין שום תביעות ודרישות, לא לימודים ולא מבחנים. רק חלומות אודות אגמים כחלחלים ונחלים כסופים וברווזים צחורים מגעגעים שטים במים זהובים. ומדי פעם מתגנבת לה מחשבה מתוקה גם על איזו פשטידה טעימה שאמא בוודאי תכין בימים הקרובים, ותבשיל בשר עם רוטב, והמון בורקס עם רוטב. וגלידה עם שלל צבעים וטעמים... הוא חי בבועה.

פרק חמישי

אל ייאוש

כתפיו של שייקה עדיין רטטו בבכי כאשר משהו נגע

הוא קלט בקושי רב את הבסיס של הבסיס, אבל בנוסף לכל הצרות, התקיים בו גם הנאמר "דברי ... קשים לקנותם ככלי זהב וקלים לאבדם ככלי זכוכית", בקושי הבין משהו ואח"כ שכח את הכל כאילו לא למד מעולם. ייאוש גמור.

האחיות לעומתו השביעו אותם נחת ובינתיים נולד עוד אח קטן, נתי, שכבר בגיל חצי שנה הוכיח כי הוא יעמוד בשורה אחת עם שתי אחיותיו הגדולות. ילד מהיר תפיסה וחריף מוח. עיניו בערו כשתי מדורות מרוב שכל. הוא היה פיקח וחכם.

פרק רביעי

ביזיונות בבר המצווה

שמוליק התקרב לבר מצווה שלו. שייקה הזמין לו תפילין, למד איתו את ההלכות רק כדי לכאוב את חוסר ההבנה המוחלט של הילד. ניסה לשנן איתו שניים-שלושה משפטים של דרשת בר מצווה והתנחם במחשבה על שירת "וראה בנים" המסורתית של החברים הנלהבים שתשים קץ לביזיון בעודו באיבו.

לקראת בר המצווה נסעה משפחת גנדלמן בהרכב מלא לירושלים, להתפלל ליד הכותל המערבי.

הם היו נרגשים. שרה'לה בחנה את הכותל בעיניים של ציירת וערכה חישובים מאיזו זווית הציור יראה כמו חי. בתיה הלחינה ספונטנית שיר על הפסוק "עומדות רגלינו בשערייך ירושלים".

כן, יחד עם חבילת הכישרונות המוזיקליים שלה היא גם הלחינה שירים שזכו לתפוצה מצומצמת רק בקרב חברותיה ובנות משפחתה מטעמים מובנים.

אפילו נתי הקטן עמד ואמר ברגש פסוקי תהילים יחד עם אביו.

רק שמוליק ניצב מול הכותל והרגיש רק דבר אחד.

הוא אבן בדיוק כמו אבני הכותל!

האבנים האלו לא מבינות כלום, וגם אני עם הראש הסתום שלי, בדיוק כמוהן, לא מבין שום דבר. כמה נחמד שבבר מצווה יהיו עוגות טעימות ותקרובת עשירה.

בו בעדינות.

אברך בכובע קנייטש מהוה ומשקפי פלסטיק מיושנות הביט בו במבט מלא אמתיה.

"רב איד" פנה אליו ללא הקדמות. "הרשה לי להציג את עצמי, קוראים לי מוישה לוי ואני לומד בכולל בבני ברק, אני לא חצוף ולא חטטן, ולעולם לא הייתי פונה אליך. אבל ראיתי ושמעתי את הבכי הנורא שלך ואני מבין שיש לך איזושהי צרה. ואני רוצה לספר לך משהו, לתת לך סגולה בדוקה".

שייקה מצא את עצמו מקשיב בעניין לאותו אברך נועז בעל מבט יוקד שסיפר לו על אחותו שהייתה תקועה בשידוכים במשך שבע שנים קשות, עד שנודע לאביו על הסגולה של "קרן ההסעות", הוא חתם על הוראת קבע ותוך חודשיים אחותו התארסה וכבר הספיקה להתחתן וללדת בן בכור.

מה זה "קרן ההסעות"? שאל שייקה שהיה קצת מבולבל מן המעבר החד.

האברך סיפר לו על הארגון שדואג לילדים שבדרך הטבע ילכו לאיבוד ותודות לפעילות הענפה הם מקבלים חינוך תורני וגדלים כבנים לתפארת של עם ישראל, ועד כמה גדולי ישראל רואים בקרן עוגן רוחני לאלפי ילדים. "הייתי מציע לך שתעשה מה שאבא שלי עשה" אמר האברך בפשטות, "תרום לקרן ההסעות ותראה ישועות גדולות. באחריות".

הוא נסוג אחורה, ונטמע בן רגע בתוך הקהל הגדול. שייקה צלצל לאשתו. "ברכה, אני חושב שהתפילה שלנו התקבלה" כמעט צרח בהתרגשות. "עוד לא גמרתי להתפלל ואיזה אברך צדיק נתן לי סגולה שעובדת". הם חזרו הביתה בהלך רוח שונה לחלוטין. קרן אור האירה בקצה המנהרה החשוכה.

עוד באמצע הדרך ראו את חיוך ההשגחה העליונה. על פניהם חלף אוטובוס שעל הדופן שלו התנוססו בענק המילים "קרן ההסעות".

זה היה סימן טוב. המשך ישיר למה שהתחיל בכותל. שייקה לא חיכה אפילו רגע. הוא בירר את מספר הטלפון של הקרן, צלצל והודיע על הרשמה להוראת קבע למשך שנה בסכום חודשי חשוב.

פרק שישי

על ניסיון שבכל עת

בלילה לפני בר המצווה דלק האור בחדרו של שמוליק עד שעה מאוחרת.

שייקה חש בקרן אור המסתננת מתחת לדלת חדר השינה וירד לבדוק מה קורה.

הוא הלך בעקבות האור. הציץ לחדרו של שמוליק ונדהם לגלות את שמוליק יושב ומעיין בדפי הדרשה בריכוז עמוק. שתי ידיו הקמוצות תמכו את ראשו והוא זמזם

לעצמו וקרא את המילים שוב ושוב. "אומר הרמב"ם בהלכות תפילין פרק א הלכה י"ט "אין כותבין תפילין ומזוזה אלא ... אשורית".

שייקה היה בהלם.

מתי ראית פעם את שמוליק יושב ומעיין בדבר תורה מיוזמתו? והרי תמיד הוא שקוע בעיתון, או בזלילה, או סתם יושב/שוכב וחולם.

טוב, זה עוד לא ראיה. הוא מתרגש לקראת בר המצווה. רוצה שלכל הפחות את הדקה של השורה הראשונה הוא יעבור בשלום.

אגב, באמת היה לפלא כיצד שמוליק החל את הדרשה בביטחון עצמי מפתיע ואומר את שתי השורות הראשונות ברהיטות, ללא גמגומים.

אבל ההמשך היה מוזר הרבה יותר.

אגב, באמת היה לפלא כיצד שמוליק החל את הדרשה בביטחון עצמי מפתיע ואומר את שתי השורות הראשונות ברהיטות, ללא גמגומים. אבל ההמשך היה מוזר הרבה יותר.

לפתע, אחרי עשור של טלפונים מפילי מצב רוח מהחידר, החלו להגיע שיחות מסוג שונה, הפוך. חודש אחרי בר המצווה, הרב'ה של כיתה ח' ביקש ליידע את ההורים ששמוליק נרשם למבצע לימוד משניות בעל פה. ונגד כל הסיכויים הצליח במבחן ברמה של 45%. כלומר 45% יותר מאפס. המספר בו הוא היה מאופסן תמיד.

השלב הבא היה הבוחן בגמרא, כאשר לראשונה בתולדותיו, ענה שמוליק על שתי תשובות נכונות מתוך 4.

השינוי לא היה דרמטי, אבל בטפטוף מתמיד החל שמוליק ללמוד בלילות, הזלילה הכפייתית שלו פחתה והלכה ובמקביל הוא הוסיף שעות לימוד וגם החל נוטל תרופות שסייעו לו בקשב וריכוז, אותן תרופות שלא רצה לקחת עד היום.

בסיומה של שנה בה תרמה משפחת אנגלמן לקרן ההסעות, אנו רואים את שמוליק לומד בישיבה לצעירים, אמנם ישיבה מסוג מסוים, אבל הרבה מעבר לרף הציפיות הנמוך של הוריו לפני שנה. משקלו פחת בעשרים ק"ג. הוא מחייך הרבה והאור חזר לשכון בעיניו.

לא תתפלאו לשמוע שבני הזוג אנגלמן חתמו על שנה נוספת לקרן ההסעות...

צְלִיחַת הַצִּלָּחוֹת

משה גוטמן

פרק ראשון רשות עקיפה

הם לא מתקשרים.

כנראה מחקו את השם שלנו מהפנקסים שלהם. למה, מה עשינו לא טוב. וכשאתה אוזר טיפות אחרונות של אומץ ומתקשר אל מישהו מהם, כולי מסמיק כלפי עצמי, הצליל תפוס. אינני טיפש. אין כזה דבר כל הזמן תפוס רק אם הם סימנו את המספר שלי ברשימה השחורה.

איך כולם סימנו אותנו והשחירו את שמנו ברשימותיהם. הם מעבירים ביניהם מידע כנראה. תשמע לי, שורביקלץ טיפוס קשה, אל תענה לו. אל תקדיש לו זמן. לא, כי פשוט חבל על המאמצים שלך. שורביקלץ לא מאופסים על עצמם. הם מחפשים את המשיח, ותאמין לי שגם אותו הם בסוף לא ייקחו לבת שלהם. כמה שהורים שלא מכירים את הסחורה שלהם יכולים לאמלל אותם, פשוט חבל וכואב הלב. כן, כן, הלב כואב, למה שהבת של שורביקלץ יכלה מזמן להיות אימא לילדים חמודים, אם לא ההורים שלה, העקשנים האלה. מה הם חושבים שהם ומי הם חושבים שהם. אני כבר לא עונה להם שנתיים. תשמע, אני שדכן, לא פסיכולוג. אין לי זמן להתעסק בעניינים מסובכים.

הטלפון לא מצלצל ולא רוטט. ועוד יום עובר בשימומו וכנפיו ריקות. קמטים חדשים נוספו לי ועוד שיערה בזקני הלבנה בלי לעדכן או לבקש רשות. שוב יורד הלילה, נטול התפתחויות או זהרורי חדשות, ואני מתקפל לתוכי באנחה, לתוך הלילה הנוסף. מזכיר לעצמי שכלום לא מתקדם. שום שדכן לא התקשר, אפילו בטעות, שום שדכנית לא צלצלה, אפילו לא לשאול מה השעה.

למה הם לא מתקשרים? מה עשינו לא טוב? איפה טעינו? טובה'לה היא באמת ילדה טובה, כשמה כן היא. כל התעודות מושלמות, כל המקצועות פרפקט, גם ההתנהגות. יועצת מס מצליחה, אישיות עדינת מידות ושואפת לבית של תורה. מגיע לה מישהו שהולם את היהלום שהיא. אנו אמורים לקפוץ על כל הצעה מוצעת רק בגלל שהשדכן ירום הודו הציע?

כשהם רואים אותי, השדכנים, הם ממחרים להוציא את המכשיר מהכיס

של החליפה ולעשות את עצמם עסוקים בשיחה, עד שאיעלם מטווח ראייתם. אין להם כוח אליי. "אני זוכר, בטח שאני זוכר, טובה שורביקלץ, יהלום אמיתי, אחת הטובות שיש. איך אפשר לשכוח, רב אביגדור?", יאמר לי השדכן בשבת קודש בחיך מאולץ. מסכן, אין לו אפשרות להוציא את הטלפון ולביים שיחה מנטרלת הורים דאוגים.

ומנחם לא מדבר כלום. מה יש לו לדבר אם יותר ממחצית השיעור שלו התחתנו כבר והאחרים שעוד לא, התארסו ברובם. אחותו טובה הטובה הציעה פעמיים שנעקוף אותה ונתחיל לשמוע לו. "מנחם לא צריך להתעכב בגללי", הסבירה בעיניים צלולות היודעות את שהן רוצות. היא יודעת לעמוד על שלה. זאת אחת ממעלותיה.

פעמיים הציעה ולקחנו זמן לחשוב בכובד ראש ולב כבד אף הוא, וגם דיברנו עם מנחם בכובד לב וברכנית ראש, ודחינו את הצעתה בנימוס שיש בו הערצה והתפעלות ממידותיה ותבונתה. אולי עליה להציע שוב שנעקוף אותה. כמה עבר מאז הפעם האחרונה שהיא ביקשה שנתחיל לשמוע למנחם. שנתיים. פחות אולי. ושמא יותר. אני לא מנהל יומן. מה שאני רואה זה שמנחם קמל לי מול העיניים. מצטמק לתוך עצמו ורע לי. חבריו עוסקים במרץ בעתידם והוא בעמדת המתנה. תור שלא מתקדם.

"כדאי אולי שנעלה מצידנו את רעיון העקיפה", נאנחה שרה אשתי בשעת ליל. ישבנו במטבח. אני עם שתי פרוסות לחם מלא ליד צלחת פלסטיק ובה הסמיקו פלחי עגבנייה בזוקי מלח ופרוסות מלפפון ירוק. שרה עם נס קפה הובל ונתח עוגת גבינה מפשר. ושנינו יחד עם דאגה במשקל טון שאי אפשר לברוח ממנה אפילו לרגע. פעם, היו ימים, כשהדאגה הייתה קטנה יותר, היינו מצליחים לחמוק ממנה, להוציא את הראש ולראות את הנוף מסביב, נוף החיים בעצמם. היום, כבר לא. ושרה בדיוק חזרה לפני חמש דקות מסדנא לאימהות של מעוכבים ומעוכבות.

כן, יש סדנא כזאת. הבטיחו לתת כלים ולהעניק טיפים. הבטיחו אנונימיות ודיסקרטיות. לא התלהבתי. גם שרה לא. איננו מחפשים סדנאות, שידוכים מחפשים אנחנו. אבל נקיפות המצפון הרכיבו קואליציה עם רגשות האשם וכפו עליה את ההרשמה. כי מי יודע. אולי אנחנו באמת הורים שלא יודעים להחליט. אולי באמת תלויים הקולרים על צווארינו אנו.

בסדנא נתנו בעיקר מילים ופחות כלים. הערב עסקו בזכויות העקיפה, אמרה שרה בעייפות. אמרו שטוב שהנעקף יהיה שלם עם זה שכדאי לו להסכים. שיאמין ששמחה גוררת עוד שמחה. שער פותח שער. אנשים סתם ידברו וישכחו. זה לא כזה עניין. מי שהסכים להיעקף, שמח למפרע. דלת פתוחה פורצת דלת סגורה.

חלון נטרק בחלון, או משהו דומה. אינני חזק בדקלום קלישאות ולעיסת מרמלדות של מילים. "להציע עוד פעם את העקיפה, ביוזמתנו?", שאלתי. המלחתי מדי את פלחי העגבנייה. שוב הייתי פזור-דעת בעת פיזור הגרגרים הלבנבנים. "כן, ביוזמתנו. אלא ביוזמת מי? נשיא מקסיקו? אין לי את מספר הטלפון שלו". "אהה".

נו, מה יכולתי עוד לומר. בהחלט רעיון לא רע לעקוף. לנער את האבק לשמן את הצירים. צריך לחשוב טוב מאיזה צד לבוא עם הרעיון אל טובה'לה. זה לא כמו הפעמיים הקודמות שבהן היוזמה היתה שלה. עכשיו זה אנחנו. זה אנחנו שמתאיאשים ממנה. נכון, לא במפורש, אבל בין המילים. זה אנחנו שנועצים את השלט מעל ובתוך תלולית דמעותיה המוסתרות. טוב טוב צריך לחשוב מאיפה ואיך נוחתים עליה עם הרעיון הזה.

אולי למצוא גורם שלישי שככה יזכיר את העקיפה בעדינות אגבית. מישהי מהעבודה נניח. יש לה חברות מהעבודה במשרד ייעוץ המס.

פעמיים הן נסעו לכותל המערבי בשבילה ועוד פעם הפרישו חלה. אולי להפך. פעם כותל ופעמיים חלה. אולי צריך לדבר עם אחת מהן, בשקט ובחשאי, לבקש ממנה שתעשה טובה לנו לטובה בעצמה ותעלה את הנושא איכשהו ותמריץ את טובה'לה להציע עקיפה. פשוט אי אפשר לראות כבר את הצער של מנחם. כמה הוא משתדל להחביא, שיהיה בריא. "כשיגיע הזמן הוא יגיע", מעודד אותנו מנחם ומנחם אותנו. אם טובה'לה תציע את העקיפה עכשיו, ביוזמתה, זה יהיה הכי טוב. ככה לא ייקרא שאנחנו התייאשנו. ככה ייקרא שהיא אין לה כוח לסחוב על הגב השפוף שלה גם את החבילה הכבדה של מנחם.

"אז תדבר איתה?", שאלה שרה. "אני".

"אתה, עם הרוגע שלך, תעשה את זה במינימום נזקים." "ומה אגיד לה עם הרוגע שלי? זהו, טובה'לה יקרה, בפעמיים הקודמות שהצעת לעקוף אותך, באמת חשבנו שיש לך סיכוי ולא כדאי, אבל עכשיו כבר השתכנענו

שאין לך סיכוי?"

"זאת אפשרות אחת, אני לא אומרת שלא", התרעמה שרה, שולפת את הציניות, ידידתה הטובה לעת התרעמות, "אבל מן הסתם, יש פה ושם עוד כמה אפשרויות פחות ברוטאליות. טובה'לה היא בחורה כליל השלמות. היא תשמח בשבילו בשמחת אמת. מקסימום, בחתונה שלו, אם חלילה וחם, חלילה וחם, ועוד פעם חלילה וחם, היא תהיה עדיין רווקה, כי היהלוס טרם הגיע למלטשה, היא יכולה לנסוע לחוץ לארץ לשבוע, אם היא תרצה, נניח קברי צדיקים או משהו באזור שלהם, במקום להיות פה בחתונה של האח העוקף, להתיז חיוכים לכל המבטים ולספוג את ירי רקטות החמלה של האנושות הנלבבת המקיפה אותנו בעולם הזה".

ככל ששרה יותר כעוסה, כך נעשית שפתה פיוטית יותר. הפיוטיות הגבוהה של מילותיה האחרונות הכניסה אותי לכוננות ספיגה, אך לא אביתי להשלים עם גישת ההימלטות. "אני לא חושב שהיא צריכה לברוח לחוצה לארץ בחתונה של האח שלה. היא לא עשתה שום עבירה ולא חטאה בחטא כזה נורא. היא תהיה כאן בחתונה ותרקוד ותשמח בשמחת אחיה האהוב ובעזרת השם תראה ישועות נפלאות".

"אני שמחה שאתם כבר עסוקים בשאלת המיקום הפוטנציאלי שלי בחתונתו של מנחם. מה, אחי המתוק והשנון התארס ולא עדכנו אותי? פחדתם שאבכה וארטיב את הכר בלילות הקרים?", הוצמתנו שנינו למקומנו בשיתוק קל למשמע קולה הבא אלינו מחדר השירות המסונף למטבח.

כל הזמן הזה היא הייתה כלואה שם בין המייבש למכונת הכביסה, והקשיבה להנאתה. או לעננייה. למה לא יצאה מיד ממקום מסתורה לגלות את נוכחותה ולסכור את פיותינו הדוברים בה ובעתידה.

כבשנו את פנינו הבוערים - אני בעוקץ העגבנייה המיותם בפאתי צלחתי, ושרה בפירווי עוגת הגבינה שבירכתי צלחתה - וחיכינו מתוחים להמשך דבריה. מה נאמר ומה נגיב. לא מצאנו למצב טוב משתיקה.

"סליחה שהקשבתי, מכל הלב סליחה, אני ממש מתנצלת", התקדמה טובה'לה ללב המטבח, חיוך נבון

לוח השנה כן התקדם. ועוד איך התקדם. שבוע אחרי שבוע. חודש אחרי חודש. אצל מנחם לא התקדמו העניינים כמצופה. התקיעות פקדה אותנו בשנית. כל כך ניסינו להיות בסדר. לא לתת למצקצקים חומר חדש לצקצקת שיננית-לשונית שיפוטית. לא להצדיק את תווית הברניים שהודבקה על גבינו. היינו סבלניים לכל הצעה, גמישים לכל כיוון, פתוחים ומכילים, אך ענבי הגפן הנכונים טרם צמחו בכרמנו. הדבר הנאה טרם התקבל.

"אם אתם מעתיקים את העקשנות שלכם מהבת לבן, אז חבל שהחלטתם לעקוף, רַבֿ אביגדור, כי סתם הורדתם את המניות של הבת שלכם בעקיפה שכולם יודעים על זה, ולא עזרתם לבן שלכם כלום כי אתם ממשיכים לשבת על האוורסט", גער בי אחד השדכנים כשהודעתי לו כי הצעתו האחרונה אינה רלוונטית. "ואני אומר לך את זה כי אני מעריך אותך, ואני רוצה בטובתך, תאמין לי שיותר קל לי לא להגיד לך כלום ולעשות את עצמי כאילו הכול בסדר ולהפסיק לצלצל אליך".

"אבל ההצעה לא מתאימה. בדקנו את ההצעה שהצעתם בנפש חפצה ובראש פתוח, וזה פשוט לא מתאים, מה אתה רוצה שנעשה? העיקר זה לשבור צלחת ולפרסם בעיתון מודעת אירוסין? אין עוד שיקולים שצריך לשקול חוץ מזה? אתה חושב שאני אוהב להוריד הצעות? אתה חושב שלי זה קל לראות את הבת והבן שלי מתבגרים ומתעכבים? מה אתה רוצה?"

"מה קשור מה אני רוצה, רַבֿ אביגדור? מה קשור מה אני רוצה? אתם צריכים לחשוב על טובתו של הבן שלכם. הוא בחור יקר מאוד. אני יודע. ביררתי עליו גם לא דרכך. אתה בכל זאת אבא שלו, כמו שאומרים, אז ביררתי מהצד גם כן, ושמעתי עליו אינפורמציה מעולה והוא בחור יקר מאוד. אבל אתה מרשה לי להגיד לך משהו?"

"בוודאי", נשבר בתוכי משהו לרסיסים. "הגיע הזמן שתקלוט, גם אתה וגם הגברת שתהיה בריאה, כי אני לא יודע מי משניכם אחראי על כל ההורדות האלה, הגיע הזמן שתקלוטו, שאתם שומעים פה בשביל הבן שלכם ולא בשביל עצמכם, והגיע הזמן שתקלוטו, רַבֿ אביגדור, שאתה זה לא הבן שלך והבן

מלווה את התנצלותה, "פשוט היה מרתק מדי. בכל מקרה, תתחילו לשמוע למנחם היקר. לא צריך לערב חברות מהמשרד. תשמעו לו בנחת וברוגע. אל תחכו אפילו למחר. פעמיים הצעתי לכם וסירבתם, אני שמחה שהשתכנעתם והלוואי שבקרוב תבשרו טוב. מנחם בחור מקסים ואין משהו שישמח אותי יותר מלדעת בקרוב מי תזכה בו. אבל אל תתפשרו, מי כמוכם יודע איזה אוצר הוא הילד הביישן הזה". טובה עזבה את המטבח ואנחנו ברחנו לתוך המילים המגוננות של ברכת המזון וברכת מעין שלוש.

פרק שני איך-קליטה

פתחנו את החלון למנחם. מצאנו את הדרכים להגיע לשדכנים ובישרנו להם בהתפעמות שהתחלנו לשמוע ל'בן' בשעה טובה, לצד המשך השמיעה על הבת. לא אמרנו להם להוציא את מספר הטלפון שלנו מהרשימה השחורה. הם יודעים לבד. לא?

השדכנים רשמו פרטים, הביעו התפעלות יזומה ממעלותיו, והבטיחו לעמוד בקשר בזמן הקרוב. בשעה טובה שיהיה. אמן. הצעות החלו לטפטף בזרם דקיק. חזרנו לימי הטלפון. הוא מצלצל, הטלפון. זוכרים אותנו, השדכנים. נזכרו מחדש.

גם אנחנו מצלצלים. מבררים בירורים, חוקרים חיקורים, אוספים מידע, בוררים מוץ מתבן, ומודים מכל הלב על המידע. לשבחם של המצולצלים ייאמר שרובם לא שאלו גלויות אם החלטנו לעקוף את טובה'לה. לא פסו אנשי טקט מן הארץ.

עור פני מנחם כמו החלו להאיר. עם כל מועקת העקיפה, הוא בשידוכים. התור הקפוא הופשר. יש שמות, עולים רעיונות, מגיעות הצעות. סולם השידוכים הונף, עולים ויורדים בו. שמחת החיים שבה לעטר את מצב רוחו השגרתי.

ולא, לא התקדם.

שלך זה לא אתה ואתם שני אנשים שונים ואחרים. אתם אין לכם קליטה".

"מי זה אתם?"

"אתם, אתם. כל ההורים שבטוחים שהילדים שלהם כמוהם ובמקום לחפש מישהו שמתאים לילד הם מחפשים מישהו שמתאים להם. אין לכם קליטה של המצב, אין לכם תפיסה של המציאות. זה כל מה שיש לי לומר לך בשלב הזה. וגם אם זה מכאיב לך מה שאמרתי, אתה יודע שאני אומר את מה שאני אומר תוך כוונות טובות. אין לי מזה שום תועלת אישית ממה שאמרתי לך עכשיו. אני לא באתי לא להכאיב ולא ללחוץ ולא כלום, אני מדבר אליך כיהודי ליהודי. תקשיב למה שאומר לך בעל ניסיון, לא תפסיד".

"ישר כוח, ישר כוח".

שוחחתי עם שרה ובדקנו את עצמנו. האם איננו מכירים את ילדינו? האם מפליגים אנו בדרישותינו מהצד השני? האם פסלנו הצעות שלא היינו אמורים לפסול? מישהו בכלל יודע לומר.

"הרי בין כה וכה אף אחד לא באמת מכיר את הצד השני בהיכרות אמיתית עד אחרי החתונה", מזכירה לי שרה, "אז אולי אנחנו צריכים פשוט להוריד את רמת החקירות למינימום ההכרחי. אנחנו יותר מדי מבררים ויותר מדי חופרים. אנחנו צריכים לא לחקור כל כך הרבה, לא לחפור ולא לחתור. בהצעות שבאות בשביל טובה'לה נברר רק אם הבחור שומר שבת ומניח תפילין, ואת ההצעות שנשמע ממחר בשביל מנחם נברר רק אם היא יודעת להפריש חלה ואם היא שומרת שבת, וזהו, אם התשובות חיוביות, צ'יק צ'אק מתארסים ושוברים צלחות, ושולחים פרחים ומנסחים ברכות ומקבלים פרחים ומתעלפים מהחרוזים, וכל השדכנים מרוצים". כבר לא ידעתי את נפשה אם היא צינית או רצינית. בכאבה כי רב נעה אשתי בין שני הנתיבים, חוצה מנתיב לנתיב ללא הבהוב אזהרה. הבוקר נפלה עוד הצעה שהגיעה דווקא לטובה'לה. הייתה התקדמות חיובית עם ארומה של אופטימיות זהירה. שני הצדדים גילו רצון להתקדם ולקדם תהליכים. הבוקר צלצלה השדכנית ואמרה שהצד השני רוצה פסק זמן.

פרק שלישי לא עוצרים

חג השבועות התקרב ומנחם הודיע שהשנה הוא לא נשאר בישיבה. לא שאלנו למה כי ידענו בלי לשאול. מצד שני, להגיע הביתה לחג וללכת איתי לבית הכנסת שלי זה גם לא מציאה גדולה במצבנו. אנשים ירימו גבות ויחשבו מחשבות ויתלחשו לחששים. אין לו

ישיבה? הוא עזב את הישיבה? איזה בחור לא נמצא בישיבה בחג מתן תורתנו?

טובה'לה רצתה להיות ברובע היהודי בחג. אמרה לה מישהי בעבודה, מוסמכת שיודעת מה שהיא מדברת, שיש סגולה בדוקה לומר את כל ספר התהילים על קברו של דוד המלך בליל שבועות דווקא. אפשר לשכור מקום לינה אנושי, היא תשלם את זה מכספה, כמובן. יש לה כסף. וסעודות חג? היא תסתדר. יש אפשרויות. אל תדאגו לי. אני כבר ילדה גדולה, אם שכחתם. איך שכחנו? אפשר לשכוח משהו שזוכרים בכל רגע ורגע? הוא מתכוון לבוא. היא מתכוונת ללכת. עולם הפוך ראיתי. ילדים גדולים, שניהם. אני לא אומר להם מה לעשות והיכן להיות. בקושי לעצמי אני יודע מה לומר. הנה, השדכן קובע בעוז ותעצומות שאני לא יודע להחליט החלטה נורמלית שתואמת את מצבו של בני. אין לי קליטה, אמר.

מאז דברי דורבנותיו אליי לפני כחודש איני מסוגל ליישר את מבטי לעיני הילדים. שמא צודק הוא כשהאשים אותנו, ההורים. שדכן עם ניסיון של כמעט שלושים שנה בתחום. האשמה המוצהרת נושכת אותי מבפנים, לועסת לי רצועות של הלב. מנחם בני אהובי יישב לצדי בסעודות החג ולא אוכל לשאת את פניי אליו.

הלואי וידעתי מה לעשות שאני לא עושה נכון או שאדע מה לא לעשות שאני עושה לא נכון. הלואי וידעתי. כמה קל היה אם הייתה מפה מסומנת בחיצים ומעוטרת תמרורים מסודרים. מפת שידוכים לכל הורה. מפה מוסמכת, יסודה בהררי קודש, שורשיה גנוזים בכבשנו של עולם, שאפשר להישען בעיניים עצומות לרווחה על הכתוב בה.

את המודעה הגדולה של 'קרן ההסעות' ראיתי עוד לפני תפילת שחרית. בשעת בוקר מוקדמת. מיהרתי לתפילה, אבל מילה אחת שזעקה לעברי תפסה אותי ולא נמחקה מתודעתי לאורך כל התפילה: 'נחת'.

וכי אין מילה אחת מתמצתת זו של 'נחת' מאחדת לתוכה את כל בקשותי ותפילותי דמעותי ואנחותי, מצוקותי ומועקותי. מה מבקש אני, ריבונו של עולם, עשירות? פנטהאוזים? גורדי שחקים? נחת יהודית מבקש אני כעני העומד בפתח.

והברכה הינה ברורה, חזקה, איתנה. מוסכמת ומוסמכת. גדולי תורה שעל בסיס מילה שלהם הכריעו ומכריעים סוגיות של חיים ומוות קבעו ופסקו: התורם ל'קרן ההסעות' יזכה ל'נחת'.

כשם שפוסקים למטה כך פוסקים למעלה. צדיקים גוזרים והקב"ה מקיים. איכבה לא ראיתי את הברכה עד לבוקרו של היום העצוב הזה שבו אני מתכוון לחג מתן תורתנו אבל מרגיש בלב גוש עצב אביך מועד ומעיק.

בחזור מהתפילה עצרתי ליד לוח

מקום לינה ראוי ברובע היהודי לחג השבועות, לא נסעה לחוץ לארץ בחתונתו של מנחם. אולי כי טובה'לה התחתנה לפניו בסוף חודש אב ומנחם הקים את ביתו במהלך החורף. שתי צלחות שברנו בתוך פחות מחודשיים, ללא עקיפה ובלי דרכים סיבוביות. ענבי הגפן טיפסו ונקשו על חלונותינו, נאים ומתקבלים. הוסרו המניעות, ניטלו המחסומים, נפתחו הדרכים. בבת אחת. ללא הסבר. כמו הומתקו הדינים. וכשמגיע עוד פעם חג השבועות, שנה אחרי, נצלצל ל'קרן ההסעות' שמחים נרגשים ומנוחתים, ונבקש להמשיך את הוראת הקבע לשנה נוספת. כי נחת לא עוצרים.

הים נקרע

פרק ראשון המלך שמואל הראשון

שלום לכולם.
שמי הוא שמוליק גנדלמן שקראתם מקודם את סיפורי. זה היה סיפור חיי מזווית הראיה של ההורים שלי. כעת אני רוצה לתת לכם את הזווית שלי. כפי שהבנתם, הוריי החלו לרוות ממני נחת רק לאחר שנים רבות שבהן הם היו ממש מיואשים ממני. נחשבתי כילד עם ראש חלש ולא פעם העליבו אותי החברים בכיתה כשקראו לי כינויי גנאי "ראש כרוב", "בטטה", "מוח של ציפור" ועוד שאר דימויים מעולם החי והצומח, שהמכנה המשותף של כולם היה: שכל קטן מאוד. בתחילה הייתי בוכה ונעלב והרטבתי את הכרית בים של דמעות. אבל עם השנים פיתחתי חסינות, צמח לי עור של פיל ולא היה אכפת לי מה אומרים עלי. אהבתי לשקוע בחלומות ולדמיין עולמות שלמים שבהם אני המלך השולט על צבא של עבדים צייתניים שעושים כל מה שאני מצווה עליהם. בחלומות שלי היו מטוסים, חלליות, צוללות, טנקים, משחתות ומה לא. לחמתי במדינות וכבשתי ארצות בזמן שהרבי'ה בחיידר הסביר את הגמרא בפרק המפקיד... הגמרא נראתה לי מאיימת, איזו מין פלטה שחורה שלא הצלחתי לפרק אותה למילים ואותיות. בוודאי שלא הבנתי מילה אחת מכל מה שנאמר בה. נמלטתי אל עולם הדמיונות שלי ושם כולם כיבדו אותי והשתחוו לי. קראו לי "המלך שמואל הראשון". ידעתי שאני גורם צער גדול להוריי, אבל לא היה לי

המודעות, בניגוד להרגלי. רציתי לקרוא את המודעה בעיון. להתעכב על מילות הברכה. מילים מפורשות הזדקרו מולי. ענקי הרוח ומאורי האומה כולה מברכים: נחת!

כאן התרופה. פה הפתרון. החלטתי מיד לא לחכות ולא להסס: מספיק זמן עבר, די שנים מרות חווינו שבהן בדמעותינו המסנו ערשותינו. אעשה את שלי ומי שאמר לעולמו די יאמר לצוותי די. אתרום ואבקש, אתן ואתפלל. צדק השדכן שהאשים אותי בחוסר קליטה. הנה, לא קלטתי עד כה שהפתרון מצוי בהישג יד. המחנק שסגר את מלתעותיו על הגרון שלי רפה קמעא. כתפיי השחוחות תחת מוטות העול, זקפו קלות. ופסיעותיי לביתי, הוחשו.

ריחות מאפי חלב וניחוחות מטוגני שמנים קידמו את פניי. שרה התרוצצה במטבח בין המיקסר המרעיש לתנור המוסק בכפל תאיו בואכה המחבתות הרוחשות על הכיריים. אווירה חגיגית מציפה את המטבח. רק אותו. את הלב, ידעתי שלא. כיביתי לרגע את המיקסר ושרה סובבה את ראשה מהמחבתות, מופתעת מן הדממה ומנוכחותי בתוכה.

"בוקר טוב. מה?", תהתה.

"בוקר טוב וערב חג שמח".

"הלואי שמח".

"שמח, שמח".

"מהפה שלך לבורא העולם", נאנחה, "מה קרה למיקסר? למה כיביתי?"

"אנחנו תורמים עכשיו ל'קרן ההסעות', שרה. תורמים ואומרים כמה מזמורי תהילים ובעזרת השם תהיינה בשורות טובות בקרוב מאוד".

"אמן. אבל איך הגעת לזה?", מר הייאוש בצבץ על שפתיה. תושב קבע בביתנו.

הראיתי לה את הפרוספקט שמצאתי, וזאת כבר השגחה פרטית אמיתית, בלועה של תיבת הדואר. פרוספקט של 'קרן ההסעות'. כמו לחזק אותי בהחלטתי הונח שם דווקא בשעה הזאת. השגחה פרטית מופלאה ואישית. "תקראי את הברכות, ותראי מי מברכים, ומה מברכים, ותסכימי איתי שבקרוב נשמע בשורות טובות".

מהירת עיון היא. "נו, למה אתה מחכה? לא חיכינו מספיק?", הפעילה את המיקסר, "צלצל אליהם".

יצאתי את רעש המטבח בדרכי אל הסלון, לצלצל אליהם. "רגע, רגע", באה מהמטבח אל הסלון. "חוץ ממה שתכננת לתת להם, תוסיף גם את חמש מאות השקלים שהבאת לי אתמול לקנות לי משהו לחג. אני לא צריכה לקנות לי לחג כלום חוץ מנחת יהודית אמיתית. אם יהיה לי את זה, יהיה לי את כל מה שאני צריכה". לא שדמעו עיניה. זה אבק הקמח שנכנס מתחת לעפעף.

וזהו.

זהו שטובה'לה שלא מצאה בסוף

שמץ של מושג איך יוצאים מהפלונטר. אבל עכשיו אני רוצה לגלות לכם את האמת. אין לי ראש סתום בכלל! אלא תשאלו, מה עם כל האבחונים שנערכו לי? והתשובה פשוטה מאוד: אתם יכולים לשים אותם בפח האשפה הראשון שתמצאו. יש לי הבנה מהירה וחדה, כמעט כמו שתי האחיות שלי וגם אחי הקטן נתי. אלא מה? אגלה לכם את הסוד. זה לא עניין אותי! פשוט מאוד. כל מה שלמדנו בחיידר, לא הצליח לדבר אלי. המשניות, הגמרא, זה היה נראה לי קשה ומסובך ולכן גם לא מעניין. לא התחברתי לזה. פיתחתי מנגנון בריחה משוכלל. ברגע שראיתי משהו שנראה לי לא מעניין, תוך אלפית השנייה ברחתי ממנו אל עולם הדמיונות שלי. והיה לי לא עולם אחד אלא ש"י עולמות... היו לי מאות עולמות שבראתי בדמיון. ריחפתי בממלכות קסומות, שהמכנה המשותף שלהן היה שבכולן אני הייתי השליט, המושל, המלך. כל מה שהיה ההיפך הגמור ממני..

פרק שני

החומה נבקעה

ואז הגיע בר המצווה שלי, והתפילות בכותל. והבכיות הנוראות של אבא ואמא ואחריהן הוראת הקבע של קרן ההסעות ואז הכל התהפך. פתאום התפוצצה הבועה שסגרה עלי כל השנים. החומה נבקעה. פתאום התחלתי להתחבר לסידור, לחומש, למשניות ואפילו הגמרא שתמיד הפחידה אותי התחילה לחייך אלי והבנתי לראשונה בחיי כמה שורות, הבנתי מה הגמרא שואלת ומה היא עונה. הייתי כל כך גאה בעצמי כשקראתי לבד את רש"י והבנתי מה הוא אומר. אפילו תוספות קטנים ולא קשים הצלחתי ללמוד. וככה עברו עלי 7 שנים בישיבה. וכשאתי אומר 7 צריך לפרק את זה ליחידות של 3 ועוד 4. שלוש שנים בישיבה קטנה כאשר אז עוד אכלתי הרבה קש ואח"כ 4 שנים בישיבה גדולה כאשר עליתי על דרך המלך. אמנם לא הייתי השפיץ של הישיבה, אבל נחשבתי כבחור די טוב. בינוני פלוס. הישיבה לצעירים הייתה מסוג מסוים של נערים שצריכים שילוב של לימוד ותעסוקה כלשהי. אבל אח"כ הגיעה הישיבה הגדולה, אמנם בינונית מאוד, אבל הצלחתי בלימודים ולא תאמינו, הפכתי בעצמי להיות מדריך של בחורים חלשים. כבר השתעשעתי בדמיונות שהנה, הנה,

אני מגיע לשידוכים ובן רגע יחטפו אותי. אבל דווקא כעת הכל התהפך. מלאו לי 20. הגעתי לגיל השידוכים. אחיותי הגדולות התחתנו בזמן עם בחורים "פגזים". יש לי שני גיסים תלמידי חכמים מופלגים. בוודאי, הן היו מושלמות ומוכשרות ביותר, אז מי לא יקפוץ על מציאה שכזו? והן זכו בחתנים בני תורה, עילויים ממש. כולם היו בטוחים שגם אני, אמנם לא כישרוני כמו האחיות שלי ואחי הקטן נתי, אבל בחור בינוני פלוס, אתארס די מהר ואקים בית בישראל. וזה לא קרה. ההצעות עלו וירדו. כל הצעה שעלתה - נפלה. התברר שיש לי כמה חברים (אם אפשר לקרוא להם חברים...) נחמדים מן העבר ששאלו אותם מה הם אומרים, והתשובות שלהם הבריחו כל הורה מתעניין למרחק של אלפי ק"מ. "שמוליק אנגלמן? למה אתה שואל, הבת שלך צולעת או פוזלת? יש לה גיבנת או מום כלשהו?" מאיפה אני יודע את זה?

פרק שלישי

חוקר פרטי

הוריי הם לא אנשים פסיביים. בשלב כלשהו אחרי 10 הצעות שנפלו בצורה סדרתית, נמאס להם לשמוע שוב ושוב את ההתחמקויות של השדכנים והשדכניות הם החלו לברר מה קורה, הם הרימו טלפונים ושאלו וחקרו, ומה ששמעו היכה בהם בעוצמה של פטיש 5 ק"ג. "מקלקלים לכם", אמרו להם האנשים. אבל הם לא היו בטוחים ולכן הם שכרו את שירותיו של חוקר פרטי שטילפן בעצמו לבחורים מהישיבה שלי או אלה שלמדו אתי בחיידר והוא הקליט את מה שהם אמרו. הציטוטים שהבאתי הם רק העדינים ביניהם! היינו אובדי עצות. התברר לנו כי למרות השינוי הגדול שחל בי בשנים האחרונות, יש כאלה שלא שכחו את הילדות הקשה שלי, והם הרגישו חובה קדושה ליידע כל מי שהתעניין עלי בעבר הרחוק. לספר לו שאחד המלמדים אמר עלי שמבחינתו אני ספסל בכיתה ומלמד אחר שקרא לי הגולם מפראג. שנתיים תמימות עברנו סיוט קשה ומר. כל שידוך שעלה, ירד כלעומת שבא. רק התחילו הבירורים ואנו ידענו שזהו זה. אנחנו הולכים ליפול לתוך פיותיהם של המלעיזים והמשטינים עלי. לא ידענו מה לעשות. ניסינו להילחם בטחנות הרוח. אבא נפגש עם כמה מהבחורים שלכלכו עלי והציע להם שוחד כספי גדול כדי שיפסיקו לומר עלי דברים רעים.

ולבי נצבט, כל החברים שלו החליפו צד והם עומדים עם האברכים" בכה אבא.

הרבי ביקש לעודד את רוחו של אבא וסיפר לו סיפור מדהים ששמע מאחד החסידים. סיפור השגחה מיוחד שהתרחש באירוע שכל כולו נועד לעזור לבחורים מבוגרים. זאת הייתה ועידה של שדכנים, דינר יוקרתי שהתקיים באולם מפואר, אירוע מוקפד ומשקע מאוד. כמובן שנצרכו שם הרבה ידיים עוזרות. מכר של אחד השדכנים, נקרא לו יוסי כהן, בחור מבוגר בן 29 התבקש על ידי חברו השדכן לעזור קצת בניהול הועידה ולהיות אחראי על כמה עניינים במהלך הערב, והוא אכן הגיע במטרה לעזור.

אחד השדכנים 'שם עליו עין' והחליט בו במקום שהוא מתאים לבת של חבר שלו, אבא לבת מבוגרת, הוא צלצל אליו ואמר לו, שמע, יש כאן אירוע ומסתובב פה בחור שבא לעזור, ואני חושב שהוא מתאים מאוד לבת שלך. אתה תוכל להיכנס לוועידה בתור שדכן, וכך תהיה לך הזדמנות פז לעקוב ולראות את הבחור באופן בלתי פורמלי. ברור ש'החתן דנן' לא יידע מאומה שעניינים בוחנות אותו ברגעים אלו ממש... כך לא ייפגע הריכוז הנדרש ממנו בעת הזאת.

אבי הבת הגיע כעבור חצי שעה, זה היה בשעה שהציבור התפלל תפילת מנחה.

"סיפר לי אותו יהודי, אבי הבת", כך סיפר הרבי לאבא, "עמדתי סמוך אליו, לראות איך הבחור מתפלל מנחה. מה אומר ומה אדבר, הוא שבה את לבי, אבל מתי החלטתי שזהו הבחור? זה קרה כאשר שמעתי אותו מתפלל ולוחש לבוורא עולם... "טאטע אין הימל" (אבא שבשמים). אנא ממך, באתי לעזור כאן שלא על מנת לקבל פרס מהמארגנים, אבל זה רק מהם, אני רוצה להיות שותף למצווה גדולה וכבירה זו, ולא רוצה לקבל תמורה מהם! אבל אותך אבא שבשמים אני כן מבקש, שבזכות זאת, גם אני אזכה לשבור את הצלחת". באותו רגע - אמר לי האבא - כך מספר הרבי שליט"א לאבא שלי בשם אותו יהודי, לבי ניתך והיה למים. אתה יכול להבין שבתוך כמה ימים אכן נשברה הצלחת ומאז כבר יש לאותו בחור בית מלא ילדים זרע ברך ה'. אבא יצא מעודד מאוד מדברי החיזוק של הרבי.

פרק המישי

מה יהיה עם שמוליק?

אבל המציאות המשיכה להיות קשה, ולי לא קרה הנס של אותו בחור, וכך מוצא אבא את עצמו נכנס פעם נוספת לחדרו של הרבי ובוכה לפניו, "מה יהיה עם שמוליק שלי?"

הרבי חשב וחשב ופתאום הוא שואל את אבא: "בשעתו, זכור לי, תרמתם לקרן ההסעות. האם אתה

אבל זה לא עזר. כי תמיד נמצא איזה חוכמולוג שעליו לא חשבנו, ומספיקה מילה אחת לא במקום כדי להרוס שידוך. הפתגם הישן אומר כי 'לקלקל שידוך יכול אפילו חתול'.

"אז מה, הבן שלי יישאר בחור לעולם ועד?" שאל אבא את הרבי שליט"א ועיניו זלגו דמעות.

הרבי אמר לאבא, "ר' ישעיהו, אתה עוד תשלח זר פרחים לכל מי שקלקל לבן שלך שידוך, כי הוא הציל את הבן שלך משידוך לא מתאים".

הרבי הסביר לאבא כי ברגע שיגיע השידוך הנכון, המשפחה של הכלה תברר עלי רק אצל מי שיאמר עלי דברים טובים. הוא סיפר לאבא את הסיפור הידוע עם החזון איש שהורה אחד בכה לפניו כי השכן שלו מקלקל לו כל שידוך שמציעים לבנו. אמר לו החזון איש, "הכל בהשגחה, וברגע שיגיע הזיווג הנכון של בנך, השכן המקלקל לא יהיה בבית והם יעלו קומה וישאלו שכן אחר".

ובדיוק כך היה. כשהגיע השידוך "הבאשערט" - השכן המקלקל הסדרתי שגר בקומה הראשונה לא היה בבית והורי הכלה עלו לקומה מעל, שם הם פגשו שכן אחר שלא גמר את ההלל על הבחור והשידוך נסגר למזל טוב. "כך בדיוק יהיה אצל הבן שלך" הבטיח הרבי.

אבל בינתיים כנראה לא הגיע עדיין הזמן. כי ההצעות המשיכו לרדת בסיטונאות.

חלפה כך שנה שלמה.

ואני רוצה להסביר לכם משהו שמי שלא עבר אותו אינו מבין.

פרק רביעי

בלי שטריימל ובלי טלית

בחורה מבוגרת, כמעט לא רואים אותה. היא כבר לא בלימודים, היא לא באה לבית כנסת, לא בשבת ולא בשלום-זכר או קידוש. מקסימום יש לה עבודה שהיא הולכת אליה, למשרד או גנון ובית ספר וכיוצא בזה, היא חוזרת הביתה ואז היא כבר לא יוצאת כי לא נעים לה מהחברות, זו כבר הולכת עם עגלה וזו כבר עם כמה ילדים. אז רוב הזמן היא מסוגרת בבית. וכך לא רואים אותה.

אבל את הבחורים המבוגרים רואים כל הזמן, בבתי הכנסת ובישיבות, והם גם בולטים לעין כשנכנסים בשבת לבית כנסת ורואים בחור עם זקן גדול, והוא בלי שטריימל ובלי טלית. וזה נהיה מעיק עד אימה.

ואז אבא שוב נכנס לרבי ובכה לפניו ששום דבר לא עוזר, בכל שידוך שעולה צץ לו מלאך חבלה תורן שהורס את שמי ומברייח ממני את הצד השני כאילו הייתי הבחור הכי גרוע בעולם. "אני רואה את הבן שלי עומד בפרנצ'ס של הבחורים

כי פתאום הכל הסתדר. המשפחה התעניינה רק אצל מי שאמר עלי דברים טובים ואמרו עלי הרבה. בתוך שבוע הגיעה תשובה חיובית, הם רצו פגישה. ומיד לאחריה הם אמרו שמבחינתם אפשר לשבת ולדון בנושא הכספי... כעבור שלושה ימים שברנו צלחת וכל העיר רעשה וגעשה כאשר שמוליק אנגלמן שכולם חשבו שיישאר רווק לעולם ועד - התארס עם שידוך פצצה. לא פחות. לאחר חצי שנה התקיימה החתונה ברוב פאר והדר באולם בני ברק ידוע בהשתתפות קהל עצום וכיום אני כבר אבא לשתי בנות מתוקות מדבש, אני הולך בעקבות אבא שלי. שתי בנות ראשונות ורק אח"כ מגיע הבן. אני מקווה שהוא לא יעבור את מה שאני עברתי. בעצם אני בטוח שהוא לא יעבור.

למה אני בטוח?
כי גם אבא וגם אני חתומים על הוראת קבע לקרן ההסעות ואנחנו לא נפסיק את התרומה עד לביאת המשיח ועד בכלל...

שערות יצמחו

פרק ראשון מעבר חציה שבועי

אנחנו מקבלים את חיינו כמובנים מאלהים. ברור שבבוקר אנו קמים, ופוקחים עיניים ורואים, והרגליים הולכות והגוף פועל כמו מכונה משומנת. התרגלנו שאנו מוקפים בכל טוב. יש לנו פרנסה ומשפחה

ממשיך לתרום להם עדיין?"

אבא ענה בפשטות. "תרמתי שלוש שנים ואחרי ששמוליק נכנס לתלם לא ראיתי עוד צורך להמשיך לתרום. ברוך השם חיתנתי שתי בנות והייתי צריך כל שקל".

"איי איי איי", נאנח הרבי, "אתה חיתנת בנות ברוך השם, אבל הילדים עדיין בסיכון, אותם ילדים שאם לא קרן ההסעות, הם לא יזכו לקבל חינוך תורני, אצלם לא חל שום שינוי".

אבא הזדעזע. עוד באותו יום הוא חתם על הוראת קבע, בסכום כפול ממה שהיה בעבר. בתוך שבוע חל השינוי.

קודם כל, תיכף ומיד נשברה הבצורת של ההצעות והחל לרדת גשם של הצעות. לפני כן לא הציעו לי שום שידוך בחצי השנה האחרונה, ואם הציעו היו אלה הצעות שמוטב לא לפרט. הצעות מסוג ד' ומטה. אז בשלב הראשון כבר לאחר שבוע הגיעה ההצעה הראשונה, והיא הייתה הצעה סבירה לגמרי.

אבל לא יצא ממנה שום דבר כי לאבא של הבחורה קראו שמואל, ואנחנו מקפידים על צוואת רבי יהודה החסיד שלחתן ולחותן לא יקראו באותו שם.

אח"כ הגיעה הצעה שנייה, עוד יותר טובה, אבל מדובר היה בשידוך מלונדון, עם משפחה שרצתה שהחתן יגור ליד הורי הכלה, ואני לא הייתי מוכן לגור בלונדון. ואז הגיעה ההצעה השלישית.

בחורה מאלעד. עם כל המעלות, משפחה מצוינת, אחת שסיימה כבר את הלימודים ועובדת בתכנות מחשבים. היו לה כל כך הרבה מעלות שאבא ואמא לא האמינו שייצא מזה משהו. אחרי שלוש שנים מלאות אכזבות הם כבר לא האמינו בכלום ופחדו מהצל של עצמם. יושב בשמים ישחק.

זאת הייתה ה'באשערטע' שלי.

מאיפה אני יודע?

קרן ההסעות במספרים

כ-20,000 ילדים מגיעים יום יום ללמוד תורה ע"י קרן ההסעות
בכ-1,600 קווי הסעה מ-256 ישובים
ל-127 בתי ספר
בזכותכם!
עושים נחת לה' - זוכים לנחת מהילדים!

1700-50-66-22

ת.ד. 257 בני ברק או בהעברה לבנק במועלים סניף 655 מס' ח-ן: 339991 קרן הסעה וסיוע לתלמידי החינוך העצמאי ע"ר 95-659-804-5 התרומות מוכרות לצורכי מס לפי סעיף 46 נמו"כ ניתן לתרום בקלות ובמהירות בכל עמדות נורים פלוס ברחבי הארץ קוד מוסד להקמת הורשאה בנק: 56585

וילדים ובית לגור בו.

מתי אנו שמים לב שהכל דופק כמו שעון?
כשאחד מחלקי השעון מתקלקל והוא כבר לא מתקתק
כפי שצריך...

צבי ורחלי דולגין (בדוי) התחתנו כמו כל זוג צעיר. צבי
מצא כולל די מהר, רחלי היא חשבת שכר בכירה. שניהם
כמעט ולא נמצאים בבית רוב היום.

בערב הם נפגשים במטבח לארוחת ערב מהירה שרחלי
מכינה ובה הם מחליפים חוויות. צבי מתעניין במה
שרחלי עברה היום למרות שהוא לא מבין כמעט כלום
בכלכלה ובחשבות שכר, והיא מצידה אמנם לא חיה את
עולם התורה והכוללים, אבל משתדלת להיכנס לעניינים.
להבין את שפת "הכולל" והניואנסים הדקיקים, והיא
עושה את זה בהצלחה גדולה... אמנם צבי לא ישתף
אותה בסברה דקה שזורעת אור על דברי הגמרא
העמומים, אבל כן יספר לה מה אמר ראש הכולל לאחד
האברכים המצטיינים וכיצד מתגבשת בראשו 'החבירה'
החודשית אותה הוא עומד למסור בשבוע הבא.

בשבתות הם חוצים את מעבר החציה... שבת אחת אצל
ההורים של צבי, שבת אחת אצל הוריה של רחלי.
כך חולפת לה השנה הראשונה במהירות.
ואחריה עוד שנה.

כן, הם קצת עסוקים, כך שאין להם כל כך הרבה זמן
לשים לב שבעצם כבר עברו שנתיים מהחתונה ועדיין
לא רואים משהו באופק.

פרק שני

שקט רועש

אבל לאחר שלוש שנים, כאשר אחותו של צבי שנישאה
שנה אחריו כבר חבקה את הבן השני ואחותה של רחלי
שגם היא נישאה שנה וחצי אחריה הייתה לאמא לזוג
תאומות מקסימות - החל החלל בבית לזעוק. השקט
הפך לרעש גדול.

בינתיים טסה עוד שנה. כבר עברו 4 שנים מהחתונה.
צבי שהוא אברך מופלג נעשה בעצמו לראש הכולל,
רחלי פתחה משרד לחשבות שכר והיא מעסיקה חמש
עובדות תחתיה.

והבית ריק.
ישנו חדר ילדים המיועד לקלוט אליו ברגע הנכון את
הבייבי שיבוא. אבל בינתיים אין תינוקות בבית, רק כאשר
האחים והאחיות קופצים לביקור קצרצר עם הקטנים,
או רחלי מבצעת שמרטפות לאחותה בעת הצורך.

פתאום הם קולטים שמשהו לא בסדר.
וכאן מתחילה מסכת חדשה של טיפולים ומרפאות
ופגישות עם רופאים. ובדיקות, ועוד בדיקות
ופגישות עם רופאים יותר גדולים ויותר
מומחים.

הרופאים מנסים תרופות וטיפולים וכל מיני דברים שיש
להם מחיר גבוה, הן כספי והן נפשי.

השעון אינו נעצר ועוד יום עובר ועוד יום.
כבר עברו 8 שנים מאז עמדו צבי ורחלי תחת החופה,
כולם מסביב מוקפים בעגלות ובקבוקים ומוצצים
וטיטולים וצחוק של תינוק ושמחה גדולה על שן
ראשונה שבקעה אחרי לילות לבנים עם הרבה צרחות.
צבי ורחלי היו נותנים הון כדי לעבור לילות כאלה. הם
בעצם נותנים הון, אבל אין תוצאות בשטח.

הם לא ישכחו את היום בו נפגשו עם פרופסור מ. אחד
מגדולי המומחים בארץ בתחום. הם חיו לפגישה הזאת
4 חודשים ושילמו עליה אלפי שקלים.

כעת הם יושבים במשרדו של הרופא. זהו יום אביבי
והשמים כחולים ושמם בוהקת והקירות במשרדו של
הרופא מלאים מסגרות עץ מצופות זכוכית עם תעודות
ודיפלומות מאוניברסיטאות בהן הוא למד וגם המון
תמונות של פעוטות עם מכתבי תודה של זוגות שנושעו.
הרופא עובר על התיק הרפואי העבה, תוצאה של 5
שנות טיפולים בדיקות וניסיונות. כמעט שעה תמימה
הוא קורא את החומר בעיון וריכוז רב.

הם כמעט ולא נושמים מרוב מתח וציפייה לשמוע את
חוות דעתו.

הוא מסיים לעבור על התיק. מציע להם שתיה ופניו
נעשות רציניות מאוד.

פרק שלישי

קלישאה ידועה

לבו של צבי שוקע בקרבו כאשר הוא רואה את הניסיון
של הרופא להיות אמפטי ככל האפשר. זו הרמה
להנחתה.

"תשמעו מר צבי וגברת רחלי". הוא מישיר מבט בכנות.
"אני לא יודע איך לא אמרו לכם את זה עד היום, אולי
חששו מתגובתכם, אבל לפי הממצאים שבידי אין לכם
שום סיכוי שבעולם להיות הורים לילדים משלכם. כל
מסמך ובדיקה שראיתי צועק את זה בצורה ברורה שאי
אפשר לטעות בה".

צבי מתנשם בכבדות. זה נכון, גם רופאים אחרים רמזו
להם את זה בעבר אבל הוא ורחלי היו בנות יענה ולא
רצו להבין את הרמזים. ד"ר מ' הוא אדם חסר עכבות
וסנטימנטים והוא אומר את האמת בפרצוף ללא מורא
ופחד.

"מה הסיכויים שלנו בכל זאת" שואלת רחלי בקול סדוק.
"ישנה קלישאה ידועה בעולם הרפואה שנועדה לחדד
את המסר, מחייך הרופא חיוך עגום. "כאשר יצמחו
לי שערות על כף היד". הוא מתבונן בכף ידו החפה
משערות ואמר, "לא ראיתי תיק כל כך ברור ופסקני.
אתם לעולם לא תהיו הורים לילדים משלכם. אלא אם

כן תאמצו ילדים".

החדר השקט הפך לחדרת אלוקים כאשר רחלי פרצה בבכי נסער וצבי הצטרף אליה לאחר ניסיון כושל להשתלט על עצמו. הם בכו כמה דקות בבי עמוק הבוקע מלב נשבר. הרופא הניח להם להתפרק, יצא החוצה אל המסדרון עד שיירגעו ושוחח בטלפון.

הם הלכו משם שבורים ורצוצים. ד"ר מ' נחשב לאחד המומחים הגדולים לא רק בארץ אלא גם בעולם. ואם הוא אומר שיצמחו לו שערות על כף היד כאשר הם יהיו הורים לילדים משלהם, זאת אומרת שהמצב נואש. בצר להם, החלו פוקדים את הכותל המערבי בתדירות של אחת לשבוע. מדי יום חמישי בלילה. במקביל החלו לבקר בבתייהם של גדולי ישראל, לבקש רחמי שמיים. הם התברכו לרוב אבל עוד שנתיים קשות ומרות ושקטות עברו עליהם. רחלי עברה בחדר ילדים מארון לארון הציצה פנימה אל המדפים הריקים ויבבות חנוקות פרצו מגרונה.

"ריבונו של עולם עד מתי? גם אנחנו רוצים להיות אבא ואמא. אני רוצה להחזיק על זרועותי ילד קטן שיחייך אלי בפיה חסר שיניים. אני רוצה לחוות לילות לבנים עם תינוק שצורח מכאבי אוזניים, מרעב, מצמא, מאלף סיבות אפשריות".

תפילתה השבורה עלתה למרום.

למחרת בבוקר כשיצאה מהבית ראתה את האוטובוס של קרן ההסעות עובר מתחת לביתה. היא ראתה אותו גם בעבר אבל משום מה אז לא חשבה על כך.

כעת, פתאום החלה לחשוב. הילדים האלה, הם הילדים של הקב"ה, וכל אחד מהם הוא אוצר יקר. אולי אם אדאג להם ואקבל על עצמי לממן הסעה של ילד לשנה שלמה, יתנהגו אלי משמיים במידה כנגד מידה. בארוחת הערב הציעה את הרעיון לצבי שהתלהב. הם חתמו על הוראת קבע בסכום מכובד מאוד. וציפו שיקרה נס.

פרק רביעי

ילד בתחנה

מאותו יום החלה רחלי עוקבת אחרי האוטובוס של קרן ההסעות שהוריד מדי יום ילד חמוד בתחנה ליד ביתם. היא שמחה לב שהיא יושבת בתחנה, שולף ספר משניות קטן מהתיק וממשיך לשבת בתחנה הרבה זמן. יום אחד קראה לצבי וביקשה ממנו שילך לדבר עם הילד. מדוע הוא יושב בתחנה כמעט שעותיים ולא הולך הביתה. צבי הגיע מיד. הוא פסע לעבר התחנה וניגש אל הילד שישב ולמד משניות בשקט. לאחר שכחכח בגרונו כמה פעמים הרים הילד את עיניו. "שלום, אני צבי" השוט לו את ידו בחמימות "איך קוראים

לך".

"גיא".

"נעים להכיר גיא, בן כמה אתה?".

"בן 11".

צבי החל משוחח עם הילד שהתגלה כברנש קטן מתוק ונעים. וסיפר לו בפשטות כובשת לב, "אבא ואמא החלו בחודש האחרון לעבוד יותר שעות, והם מגיעים הביתה רק בלילה, לא סיפרתי את זה לאף אחד כי אני מתבייש לגלות שאני פחדן. כן, אני פוחד להיות בבית הריק לבד, ולכן אני מעדיף לשבת כאן בתחנה, ברחוב, ולא להיות בבית לבד".

צבי קפץ על המציאה. "תראה, אנחנו גרים ממש כאן בבניין הסמוך, איפה שהחצר עם המגלשה האדומה. אם אתה רוצה, אתה יכול לעלות אלינו ולחכות בבית שלנו. זה הרבה יותר נעים".

הילד היה ביישן ולא הסכים כל כך מהר, אבל צבי פקד את התחנה גם למחרת וגם מחרתיים.

לבסוף נעתר גיא לבקשה הלבבית שלו. הוא החל לעלות אל ביתם של משפחת דולגין מדי יום, והם הרעיפו עליו את כל האהבה שבעולם. דאגו לו גם לארוחה טובה והעסיקו אותו עד שהוריו חזרו הביתה.

כי ברוך השם, לאחר 12 שנים של שיממון וריקנות נפקדו בני הזוג דולגין בבן בכור כנגד כל הסיכויים.

כך במשך שנה וחצי חמישה ימים בשבוע. אי אפשר לדעת חשבונות שמיים, אולי התרומה הכפולה הן בממון והן בלב החם והבית הפתוח. אבל כדאי לכם ללכת לבדוק את כף ידו של פרופסור מ. לראות האם היא עדיין חלקה, או... כי ברוך השם, לאחר 12 שנים של שיממון וריקנות נפקדו בני הזוג דולגין בבן בכור כנגד כל הסיכויים, ואחרי שנתיים נולדה להם בת חייכנית, ונכון לעכשיו יש להם כבר שלושה זאטוטים בבית. הרבה לילות לבנים, הרבה טיטולים וכלים הפוכים ודביקים ושלוליות של מטרנה וכסאות מרוחים בשוקולד... והרבה אושר בלב!

פתאום התפוצצה
הבועה שסגרה עלי
כל השנים. החומה
נבקעה.

חמ'לה נעשה קצר רוח
בשיחות הטלפוניות וביקש
להפסיק לקרוא לו חמ'לה. הוא
כבר לא ילדון, הסביר בקצרה.

הוא צלצל אליו ואמר
לו, שמע, יש כאן אירוע
ומסתובב פה בחור שבא
לעזור, ואני חושב שהוא
מתאים מאוד לבת שלך.

גם אתם זכיתם לנחת וישועה ע"י קרן ההסעות? שתפו אותנו!
פקס 03-8004455 | nahat@kerenh.org.il